A° 1863. ZATURDAG 23 Mei. N° 122.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is per drie maanden *f* 6 voor Rotterdam, en *f* 7 franco per post door het geheele Rijk.

Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.

Enkele Nommers 10 Cents.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N.° 77.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

ROTTERDAM 22 Mei.

De beraadslagingen over de motie van den heer Groen van Prinsterer tot afkeuring van de handeling der Regering omtrent hare inmenging in het Poolsche vraagstuk, zijn in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heden met levendigheid voortgezet. Behalve de heer Groen van Prinsterer, voerden de heeren de Brauw, Heemskerk Az., Godefroi, van Voorthuysen, van Goltstein, Schimmelpenninck en van Bosse het woord, ter verdediging der voorgedragen motie. Al deze sprekers trachtten te betoogen dat de Regering, hetzij door zich in deze zaak te mengen, hetzij door zich aan de zijde van Frankrijk aan te sluiten, het standpunt van onzijdigheid, dat een kleinen Staat als Nederland voegt, had verlaten. Daarentegen werd door andere sprekers, als de heeren van der Linden, van Nispen, van Eck en de Bieberstein, gewezen op de algemeene sympathie, welke in westelijk Europa voor de Polen bestaat, op de verpligting van Nederland, uit een algemeen humaniteitsbeginsel voortvloeijende, om zijne stem voor eene verdrukte Natie te doen hooren, en op de verwijdering van Frankrijk en Engeland, welke het noodzakelijk gevolg zouden zijn geweest van de weigering van hun aanzoek. In den loop der discussien heeft de heer van Bosse eene motie, gelijk hij het noemde, ter bevrediging voorgesteld, van dezen inhoud: „De Kamer, na kennis genomen te hebben van den inhoud der mededeeling, aan het Kabinet van St. Petersburg gedaan, verlangende dat van de zijde van Nederland verder geen deel worde genomen aan tusschenkomst in de Poolsche aangelegenheden, gaat over tot de orde van den dag." De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft deze Regeringshandeling breedvoerig verdedigd, de noodzakelijkheid van de indiening dezer nota ontwikkeld en zich op onderscheiden antecedenten beroepen. Eindelijk heeft de heer Groen in eene korte repliek verklaard dat zijne motie geene vijandige strekking had tegen de Regering. — Morgen zullen de beraadslagingen worden voortgezet.

De Fransche bladen voeren een, met het oog op de omstandigheden, tamelijk belagchelijken strijd ten opzigte van de verkiezingen. De goede verstandhouding onderling is geheel verbroken; de half officieele organen, de quasi half officieelen, de zoogenaamde onafhankelijke pers, voegen elkander in de bitterste woorden verwijten toe, zoo als men zelden te voren hoorde. La France, het orgaan der Keizerin, neemt den schijn aan van oppositie te voeren en van eene heldhaftigheid die in der daad den lachlust gaande maakt; na de ontvangst van eene waarschuwing publiceert zij haar testament, en zegt liever te willen sterven dan hare beginselen te verloochenen. De ministerieele Constitutionnel en het Keizerlijk orgaan Le Pays haastten zich dan ook haar voor die vermetelheid te straffen. Het half officieele of althans ministerieele blad La Patrie vergeet zich zoo verre, dat men het bijna een oppositie-orgaan acht. Vooral geeft de candidatuur van den heer Thiers tot deze verwarring aanleiding. Moet men hem beschouwen als een vijand van de tegenwoordige Regering? kan men zijne candidatuur voorstaan, zonder geacht te worden een oppositie-man te zijn? Een man die door den Keizer zelf de nationale historieschrijver wordt genoemd, is die niet beter dan iemand in staat om de Natie te vertegenwoordigen? De bladen verschillen zeer van meening bij hun antwoord op deze vragen.

Blijkens een heden ontvangen telegram uit Parijs schijnt de Regering intusschen niet (zoo als onze correspondent onderstelde) de behendigheid te hebben om zich voor eene kandidatuur te verklaren, waarvan zij onmogelijk den triomf zal kunnen weren.

Dezelfde verdeeldheid heerscht onder de Republikeinsche Siècle, La Presse, L'Opinion Nationale, het blad dat ondersteld wordt het orgaan van Prins Napoleon te zijn, de tamelijk onafhankelijke Temps en het Journal des Débats. Indien de heer Havin slechts wordt verkozen, dan is Le Siècle voldaan; even zoo is het gesteld met L'Opinion Nationale, wanneer de heer Guéroult glansrijk uit het strijdperk treedt; wat het Journal des Débats aangaat, van zijne redactie zijn drie leden kandidaat gesteld, doch men schijnt alleen de handschoen te willen opnemen voor den heer Prévost Paradol; Le Temps voert heftigen strijd tegen elken publicist die zich kandidaat stelt, waardoor dit blad zich allerzonderlingste verwijten van Le Siècle en L'Opinion Nationale op den hals haalt. Er heerscht algemeene verwarring, een waar Babel, waardoor de kiesgeregtigden ongetwijfeld bemoeijelijkt zullen worden in hunne keuze.

De pourparlers over de stappen, welke de Mogendheden in het belang van Polen zullen doen, duren steeds voort, en daar er niets met zekerheid bekend is, verdiept men zich in allerlei gissingen en beschouwingen. Werd gisteren het denkbeeld aan een wapenstilstand verworpen, heden treedt het weder op den voorgrond, ofschoon men betwijfelt of Oostenrijk zich ooit bij dit voorstel zal aansluiten. Indien dus Engeland en Frankrijk er al toe besluiten om dezen stap te doen, dan nog achten wij het zeer onwaarschijnlijk dat het voorstel door Rusland en Polen zal worden aangenomen.

Volgens brieven uit Athene van 21 dezer heeft zich weder een nieuw Ministerie gevormd. De Nationale Vergadering had een adres ontworpen voor de beschermende Mogendheden, voor de weldaden tot nu toe aan Griekenland bewezen. De telegraaf, waarmede wij deze mededeelingen ontvangen, noemt niet het tijdstip waarop het verzonden zal worden. Volgens ons inzien zou men wijs doen daarmede te wachten tot dat men een definitieven Koning had.

BUITENLAND.

ENGELAND.

Londen 21 *mei.* — Niettegenstaande het regenachtige weder was gisteren als gewoonlijk eene ontelbare menigte bijeengekomen op de Epsoms duinen om de Derby wedrennen bij te wonen. De Prins van Wallis, de Prins van Oranje en Prins Lodewijk van Hessen bevonden zich onder de duizenden, om getuigen te zijn van de overwinning door het paard Macaroni behaald, dat de baan van anderhalve mijl lengte in drie minuten doorliep.

De uitgeloofde prijzen vertegenwoordigden eene waarde van £ 7200.

— Sedert eenigen tijd hebben de Tories zich bij de Ultramontanen in het Parlement aangesloten, om tegen de Italiaansche politiek der Regering te velde te trekken. Zoo is ook the Morning Herald een warme lofredenaar van sir Bowyer geworden: „Sir G. Bowyer, zegt het ultra-Protestantsche blad, is in ieder geval opregt. Met zijne bekende zucht om aardigheden te zeggen, deelt lord Palmerston over Italië menige canard mede. De heer Odo Russell heet een „gobemouche" van de zuiverste gehalte, die in Italië de plaats vervult van en betaald wordt als een spion. De Engelsche Regering zou dien ten gevolge in vijandschap met Frankrijk komen," enz.

— Punch maakt eene vergelijking tusschen de Derby-wedrennen en den algemeenen politieken toestand, en meent dat men in de navolgende verhouding weddingschappen zou kunnen aangaan: 3 tegen 2 voor de Britsche constitutie; 10—1 tegen het Keizerrijk van Louis Napoleon; 15—2 tegen Victor Emmanuel's Vereenigd Italië; 50—1 tegen een rustig Polen onder Czaar Alexander; 100—1 tegen de onafhankelijkheid van Hongarije; 1000—1 tegen de stijfhoofdigheid van den Pruissischen Koning; 10,000—1 tegen de politiek van Abr. Lincoln; 10,000,000—1 tegen de hereeniging van de Amerikaansche Unie.

Daarna geeft de Punch eene zeer lezenswaardige toelichting voor deze cijfers.

— Het aantal der branden in deze hoofdstad was in den nacht tusschen dingsdag en woensdag en in den voormiddag van laatstgenoemden dag buitengemeen groot, naardien het niet minder dan zeven bedroeg. De zwaarste dezer branden woedde bij de banketbakkers Batger en Co., in Bishopgatestreet, wier vier verdiepingen hooge magazijnen en werkplaats geheel in de asch werden gelegd. Menschen zijn bij geen dezer ongelukken omgekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS 21 Mei.

(*Particuliere Correspondentie.*)

In het buitenlandsch nieuws stelt men hier zeer weinig belang, en men houdt zich slechts zeer terloops bezig met het dagelijks ernstiger wordend conflict tusschen de Regering en de Volksvertegenwoordiging in Pruissen. Ook omtrent den Poolschen opstand of de daartoe betrekkelijke diplomatieke handelingen, weet men heden niets nieuws; trouwens men hoort hier van niets anders dan van .... verkiezingen. Als eene belangrijke gebeurtenis moet ik u mededeelen, dat de heer Berryer den 18 dezer op het secretariaat der prefectuur te Marseille eene verklaring heeft gedeponeerd van dezen inhoud:

„Ik zweer gehoorzaamheid aan de Constitutie en „getrouwheid aan den Keizer. (get.) Berryer."

Die laatste woorden: „getrouwheid aan den Keizer" zijn hoogst belangrijk wanneer zij de onderteekening dragen van een man als de advocaat Berryer, en wat is natuurlijker dan dat men zich te binnen brengt hoe die zelfde pleitbezorger eenmaal zijne beroemde welsprekendheid dienstbaar maakte aan de zaak van den man, die te Ham moest boeten voor de mislukte poging van den pretendent.

Nog vóór veertien dagen zou ieder het eene onmogelijkheid geacht hebben, al die Staatslieden van verschillende rigting het Keizerrijk te zien erkennen en aannemen als gevestigd. Het behoeft geen betoog dat die mannen niet bij de kiezers om hunne stemmen komen bedelen, ten einde het Keizerrijk te versterken en wortel te doen schieten in het geheele land, door de trapsgewijze ontwikkeling van zijne instellingen. Die mannen vereenigen zich, ofschoon ze tot partijen behooren die lijnregt tegenover elkander staan, om de laatste overblijfselen van de vrijheid te bewaken, die nog bestand bleven tegen de staatkundige verwikkelingen. Ik heb het u reeds vóór lang doen opmerken: de tien laatste jaren hebben de driften doen bekoelen en de geschillen doen vergeten; thans beginnen Legitimisten, Orléanisten, Republiekeinen, ja zelfs Bonapartisten in te zien dat zij hun onderlingen strijd uit het oog moeten verliezen om hunne talenten dienstbaar te maken aan de vrijheid alleen. Van de aanhangers der Julij-regering en de Republiek zullen de voornaamste mannen zeker worden verkozen en dan eene waardige constitutionele oppositie uitmaken.

Intusschen rijst bij velen eene bedenking. Is die vernieuwde zucht naar vrijheid, die wederoptreding op het staatkundig tooneel, van mannen die het schoonste sieraad van Frankrijk uitmaken, niet het voorteeken dat het Keizerrijk zijn einde nadert, en worden niet juist de hoofden van alle partijen weder op den voorgrond geschoven, om op den dag der overwinning beter bij magte te zijn zich van de overblijfselen der verwonnen Regering meester te maken?

Ik voor mij geloof niet, dat men de tegenwoordige beweging juist absoluut zóó behoeft uit te leggen. Ik zie daarin meer eene manifestatie van de levenskracht die nog in ons land schuilt; de edele gevoelens waardoor het verlichte deel der bevolking is bezield, kunnen gedurende eenige jaren worden versmoord, maar men kan ze onmogelijk voor goed ten onder brengen, en juist daarom zien wij na tien jaren zwijgens het verlichte, het liberale Frankrijk het hoofd weder opsteken, gereed om zijne regten terug te eischen. Wij hebben herstelling der orde gekregen en krijgsmansroem; laat ons hopen dat wij ook eenmaal vrijheid zullen hebben, en voor zulk eene schoone uitkomst is het wel de moeite waardig dat alle uitstekende talenten hunne uiterste krachten aanwenden.

Te midden van deze verlevendiging zijn er eenige verdrietige democraten, zoo als de heeren Bastide en Proudhon, die protesteren. Zij hebben eene circulaire in de wereld gezonden om de democraten aan te zetten voor de verkiezingen niets dan blanco biljetten in te leveren.

Men wil weten dat Keizer Napoleon een voor openbaarmaking bestemd schrijven zal rigten tot graaf de Persigny — hetwelk door den Moniteur wereldkundig zal gemaakt worden — waarin de Minister zou worden uitgenoodigd geene hinderpalen in den weg te leggen aan de verkiezing van Thiers, den nationalen geschiedschrijver, en Berryer, zijn vroegeren verdediger. Dat zou zeer aardig bedacht zijn, want in weêrwil van alle mogelijke tegenkanting der Regering zouden beide toch zonder twijfel aanstonds worden verkozen.

Dezen morgen is mevrouw de Lamartine overleden.

— Te Athene is een nieuw Ministerie gevormd, bestaande uit de heeren Rufos, president; Lendidis voor binnenlandsche zaken; Komonduras voor financien; Platis voor justitie; Dellyanni voor buitenlandsche zaken; Botzaris voor oorlog; Canaris voor marine, en Califunos voor eeredienst. De Nationale Vergadering heeft een dankadres aan de beschermende Mogendheden, voor de tot hiertoe bewezen diensten, opgemaakt.

— Volgens insgelijks over Triest ontvangen berigt, wordt de secretaris des Onderkonings van Egypte te Konstantinopel verwacht, om van den Sultan de sanctie der tegenover den heer de Lesseps aangegane verpligtingen te verwerven.

Over Marseille ontvangen berigten uit Konstantinopel, van 14 dezer, zeggen dat Fuad-pacha minister van oorlog blijft, en tevens tot generaal-adjudant des Sultans benoemd is.

— Vorst Couza heeft het gebruik der Grieksche taal in Rumanië verboden en zet zijne gestrenge maatregelen tegen de Grieksche kloosters voort.

— Ten opzigte der bereids vermelde onderzeesche telegraafverbinding van de Spaansche met de Engelsche kust zegt het dagblad Correspondencia nader, dat de kabel van Corunha uit zal gaan, om zich, zoo lijnregt als mogelijk is, over een afstand van 600 mijlen, tot Falmouth uit te strekken. Zoodra de materialen voor dat werk gereed zijn, gelooft men dat deze nieuwe linie spoedig in werking zal kunnen komen. Het plan is door den Minister van binnenlandsche zaken en den directeur-generaal der telegrafen ten sterkste goedgekeurd.

DUITSCHLAND.

Berlijn 21 *mei.* — De Koninklijke boodschap, heden door den president-minister von Bismarck in het Huis der Afgevaardigden voorgelezen, luidt woordelijk dus: „Wij Wilhelm, door Gods genade Koning van Pruissen enz. Naardien in de zitting van den 11 dezer maand de voorzitter aanspraak op het regt heeft gemaakt om onze Ministers aan zijn disciplinair gezag te onderwerpen en hen het zwijgen te gebieden, zijn daardoor de regten geschonden en in de waagschaal gesteld welke, volgens artikel 60 der oorkonde van Staatsregeling, aan onze Ministers toekomen. Ons Staatsministerie heeft, terwijl het door zijn schrijven van den 11 en 16 dezer maand tegen de herhaling van dergelijke voorvallen in veiligheid verlangde gesteld te worden, het Huis der Afgevaardigden tevens de herhaalde gelegenheid aangeboden om aan het den 11 dezer voorgevallene allen verstorenden invloed op de wederzijdsche betrekkingen te benemen, en het tot de beteekenis van een op zich zelf staand feit terug te voeren. Het Huis der Afgevaardigden is echter dezen verzoenenden stap niet te gemoet gekomen, maar heeft de verzochte verklaring geweigerd, en zich op indirecte wijze de op den 11 dezer beweerde aanspraak des voorzitters op een disciplinair gezag over onze Ministers toegeëigend. Eene zoodanige aanmatiging mist den wettelijken grondslag, en wij kunnen het met de waardigheid onzer Regering niet in overeenstemming achten, dat onze Ministers, als Vertegenwoordigers der Kroon, de werkzaamheden van het Huis, met afstand van de hun van regtswege toekomende en grondwettig verzekerde zelfstandige stelling tegenover het Huis der Afgevaardigden en den voorzitter daarvan, bijwonen. Wij kunnen derhalve niets anders doen dan het Huis der Afgevaardigden vermanen om aan een staat van zaken een einde te maken onder welken de wezenlijkste belangen des lands lijden, opdat het Huis der Afgevaardigden aan onze Ministers de door hen verlangde erkenning hunner grondwettige regten late wedervaren, en daardoor de verdere zamenwerking in de behandeling van zaken mogelijk gemaakt worde, zonder welke op eenig gevolg der werkzaamheden van den Landdag geen uitzigt denkbaar is."

De boodschap is van gisteren gedagteekend. De commissie voor het adres is tot beraadslaging daarover zamengekomen, waarvan de president Grabow het Ministerie verwittigd heeft, maar zonder antwoord te ontvangen.

In die zamenkomst verklaarden al de leden zich vóór het adres, maar verlangde de vroegere minderheid, graaf Schwerin, Rhoden en Diederichs, de meest mogelijke beperking tot den binnenlandschen toestand en het scherpe laatste conflict. Tot leden der subcommissie werden de heeren Virchow, Gneist, Schulze-Delitsch, von Unruh en Richter benoemd. Die subcommissie zal heden avond ten zeven ure rapport doen en een gewijzigd ontwerp ter tafel brengen. Of er morgen eene plenaire zitting gehouden wordt, en zoo ja hoe laat, is nog onzeker.

— De ongesteldheid, door welke de Koning aangetast is, bestaat in krampachtige aandoening der nieren. De toestand heeft zich sedert gisteren verbeterd, ofschoon Z. M. ook heden de gewone audientie niet heeft verleend.

— Als het waar is, wat van hier aan de Augsburger Allgemeine Zeitung geschreven is, dan heeft de Kroonprins den 16 dezer weder een langdurig onderhoud met den president-minister gehad, waarin hij dezen zeer dringend tegen de door de Regering voorgenomen stappen gewaarschuwd zou hebben.

— Met zekerheid meent men te weten dat de ministers von Bismarck en von Roon het met den minister von Bodelschwingh volslagen oneens zijn, en dat de overige Ministers meer tot dezen laatsten dan tot de militaire partij overhellen, maar de zes nogtans te naauwernood tegen de twee opgewassen zijn. De mannen van zaken zien den uitslag der crisis met het grootste ongeduld te gemoet, naardien de zegepraal der militaire partij als het stellig voorteeken van den oorlog wordt aangemerkt, het doel van den heer von Bismarck met welken nog altijd de uitbreiding van den Pruissischen Staat tot Warschau zou wezen. Wat hij tot dien prijs aan Frankrijk zou overlaten, is echter bezwaarlijk te gissen.

Per Telegraaf.

Londen 22 Mei.

Blijkens den laatsten wekelijkschen staat der Bank is het bedrag der in omloop zijnde bankbiljetten met £ 45,500 vermeerderd en dat van den voorraad edel metaal met £ 123,690 verminderd.

Brussel 22 Mei.

De Kamer heeft heden de drie tractaten met Nederland met algemeene stemmen aangenomen.

Parijs 22 Mei.

De Moniteur behelst een brief van minister de Persigny aan den prefect van het departement der Seine, waarin het gerucht stellig wedersproken wordt dat de Regering aarzelt de candidatuur van Thiers te bestrijden, en die van Devinck zou willen opgeven. Verder wordt gezegd dat de heer Thiers, door te Amiens eene vergadering bij te wonen, uitsluitend uit verklaarde vijanden des Keizers en van het Keizerrijk bestaande, het onthaal onmogelijk heeft gemaakt dat de Regering aan de candidatuur des beroemden geschiedschrijvers van het Consulaat en het Keizerrijk had willen toekennen. Thiers blijft voortaan de vertegenwoordiger van een Regeringsstelsel dat Frankrijk bestrijdt. Het is derhalve de pligt der Regering hem te bestrijden. Wat hij wil, is de herstelling van een stelsel, dat voor Frankrijk en voor zichzelf noodlottig geweest is, door het gezag en zijnen natuurlijken grondslag te verplaatsen en tot voedsel voor de hartstogten der tribune te maken, naardien het de vruchtbare beweging door daden, verving door onvruchtbare woorden en door agitatie; dat achttien jaren achtereen niets anders heeft uitgewerkt dan magteloosheid van binnen en zwakheid naar buiten; dat in oproer begon en in oproer eindigde. Frankrijk, dat voorspoed en roem beleeft sedert Thiers en zijne geestverwanten de leiding der zaken niet meer in handen hebben, zal door zijne volksstemming niet tegen de Regering, welke het uit den afgrond redde, diegenen overstellen die het er in hebben laten nederploffen.

Krakau 21 mei.

Het berigt der Schlesische Zeitung wegens eene overwinning der Polen bij Ocjow is valsch. Dambrowski heeft bij Kleczewo het regement van Murowski verslagen. Oczinsky streed den 19 dezer in de omstreken van Zarki. Podlewski is den 15 dezer gefusileerd.

Lemberg 22 Mei.

In het oostelijk gedeelte van Podolië bevinden zich thans vier korpsen der insurgenten. Volgens een ander berigt zijn in Klein Rusland en West Rusland te zamen 84 districten in opstand gekomen.

New-York 7 Mei.

Ten gevolge van den regen is de veldslag tot den 5 dezer niet hervat. Sedgwick heeft zich bij Hooker aangesloten. Stonewall Jackson en Hill zijn gevaarlijk gekwetst. Men verzekert dat Ransom gesneuveld is. Heintzelmann is met 3000 man ter versterking van Hooker opgerukt.

Londen 22 Mei.

Koffij en **Thee** flaauw. **Suiker** en **Rijst** gedrukt. **Tarwe.** Eng. in betere stemming; vreemde ruimde langzaam op. **Boter.** Friesche 88/. **Lijnolie** £ 45. **Talk** in loco 43/6, Oct./Dec. 46/ a 46/3. **Metalen.** Eng. Tin 119/. Banca 129/. Straits 125. IJzer. Schotsch 50/9.

Liverpool 22 Mei.

Katoen. Heden zijn 10,000 b. afgedaan tot ¼ a ⅛ d. hoogere prijzen. Deze week zijn verkocht 28,200 b. De invoer bedroeg 41,700 b. en de voorraad op heden bedraagt 340,200 b. Men noteert: Upland 21¾ en New-Orleans 22¾ d.

Berlijn 22 Mei.

Rogge 44⅞, op lev. 45¼. **Raapolie** 15⅞, op lev. 15.

LONDEN 22 Mei.

Geconsol. 3 pc. 92⅞. Rusland 1862 5 pc. 92⅞. Spanje 3 pc. 54⅞; dito 2 pc. 48⅞; dito Cert. 12¼. Portugal 1862 49½. Mexico 35⅞. Grieken 31¾; dito Coup. 14⅞. Wissel 3/m. Amst. 11.17¾.

PARIJS 22 Mei.

Frankrijk 3 pc. 69.35; dito 4½ pc. 97.—; Crediet Mobilier 1430. Fr. Oostenr. Spoorw. 495; Russ. dito —. Spanje 3 pc. 51⅞; dito 2 pc. —. Italië 72.35.

ANTWERPEN 22 Mei.

België 4½ pc. 100; dito 2½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 67½; dito Nation. 71½; dito Crediet Actien 448. Spanje 3 pc. 50⅞; dito 2 pc. 47½.

BERLIJN 22 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 69; dito Nation. 5 pc. 73½. Russ. Stiegl., 5de serie 89⅞; dito dito 6de ser. 96; dito 1862 5 pc. 92; dito Nieuwe 3 pc. 59. Wissel Amst. 142⅞. Disconto —.

WEENEN 22 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 76.50; dito Nat. 5 pc. 81.20. Bank-Actien 798; Crediet-Actien 195. Loten 1860 —.—. Fr. Oostenr. Spw. 215. Wissel Londen *f* 110.60. Disc. —.

FRANKFORT 22 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 67⅞; dito Nation. 5 pc. 71½. Loten 1860 —. Spanje 3 pc. 50⅞; dito 2 pc. 48½. Wissel Weenen 105⅞. Disconto —.

HAMBURG 22 Mei.

Rusland N. 3 pc. 56⅝. Spanje 3 pc. 48; dito 2 pc. 45⅛; Vereinsbank 103½. Wissel Londen 13.03½; dito Amst. 35.75. Disc. —.

MADRID 21 Mei.

Spanje 2 pc. 48.95; dito 3 pc. 52.95.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 22 Mei.

In het **BIJVOEGSEL** *dezer Courant is een* **uitvoerig verslag** *opgenomen van de heden gehouden* **Zitting** *van de* **Tweede Kamer der Staten-Generaal.**

Naar wij vernemen wordt een groot aantal voorwerpen van hier naar de tentoonstelling van oudheden gezonden, welke eerlang te Delft zal worden gehouden. Onder anderen noemt men eene uitstekende narrenslede uit het midden der 17de eeuw, met een fraai gebeeldhouwd Diana-beeld en originele bekleeding en tuig; vele zilveren bekers en schalen; proeven van aardewerk-schildering op tegels uit de bekende oude fabriek van Aelmis, Verwijk en Zoon te dezer stede; Delftsch aardewerk, en diverse oude gebeeldhouwde meubels.

Opmerkelijk is het, dat zich dezer dagen in den omtrek van deze stad zoo vele nachtegalen doen hooren. Men behoeft, om dat verrukkelijk gezang te genieten, thans geene reis naar het 's Gravenhaagsche Bosch of elders te maken, maar slechts eene wandeling te doen langs den Hoogen Zeedijk, waar zich onder anderen op de buitenplaatsen tusschen de Hoflaan en de Oude Plantage verscheiden dier vogels ophouden en het oor van den wandelaar met hun liefelijk gezang streelen.

Het programma voor de 4de uitvoering der muziekstukken in de officieren-societeit der dd. schutterij alhier, op zondag 24 dezer, des namiddags ten half twee ure, luidt als volgt: 1, Pas Redoublé, Canivet; 2, la Madrilène, Boléro, Humblet; 3, Sieges Töne, Fragment uit de „Weihe der Töne", Spohr; 4, Ouverture les Montenegrins, Limnander; 5, Grande Fantaisie Concertante et Variations sur des motifs de l'Opéra „la Somnambule" de Bellini, pour Flautino, Hautbois, Clarinettes en Mi b et Si, Trompettes et Cornets à Pistons, Cors-Sax, Alto et Bariton, Bender; 6, la Tulipe d'Orange, Mazurka, Jourdan; 7, Ouverture le Vampyr, Lindpaintner; 8, la Réconciliation, pas Redoublé, Schroeder.

En voor de 5de uitvoering, op maandag 25 dezer: 1, Perlen Marsch über das lied „Mein Engel", Esser; 2, Ouverture le Caid, Thomas; 3, l'Etoile Polaire, Redowa, Bender; 4, Einzug der Gästen auf der Wartburg, 2de acte aus Wagner's „Tannhauser", Transcriptie, W. J. Hutschenruyter Wz.; 5, Ouverture Bonsoir mr. Pantalon, Grisar; 6, la Concorde Quadrille, Faust; 7, Potpourri le Billet de Marguérite, Gevaert; 8, le Grand Orient, Marche, van den Bogaerde.

Het Amsterdamsch Effectenblad deelt mede, dat volgens de winst- en verlies-rekening van de Verzekering-Maatschappij Ultrajectum te Zeyst over 1862 de in dat jaar ontvangene premien hebben bedragen *f* 427,313, gevende met de in 1861 gereserveerde saldo's voor nog te regelen schade en loopende risico's, enz. *f* 599,496.

Die rekening is daarentegen belast geworden voor:

Betaalde schade, na aftrek van het door herverzekering gerecouvreerde	*f*	619,326
Premiën van herverzekeringen	-	157,438
Afschrijving van alle oprigtingskosten en diverse kosten in 1862	-	211,603
20 pc. afschrijving op inventaris	-	18,308
Gereserveerd voor nog te regelen schade	-	111,904
„ „ „ loopende risico's	-	183,824
„ „ dubieuse vorderingen	„	176,413
te zamen	*f*	1,478,817

De balans over 1862 sluit dus met een verlies van *f* 879,321.

Kralingen 22 *mei.* — De alhier geconstitueerde commissie voor het Nationale Gedenkteeken heeft tot leden van haar bestuur gekozen de heeren H. Lambert Pz., president; G. H. Lambert, vice-president; B. Gentil, secretaris, en L. B. Hissink, penningmeester.

Berkel en Rodenrijs 22 *mei.* — In deze gemeente heeft zich de plaatselijke commissie voor de oprigting van een Nationaal gedenkteeken geconstitueerd en bestaat uit de heeren J. Zaneveld, J. P. van Aalst, G. van der Burg, C. Ripping, A. van Mannekes en C. van der Burg, zijnde eerstgenoemde tot voorzitter en de tweede tot secretaris-penningmeester benoemd.

Delft 21 *mei.* — Den 27 maart ll. is op onze algemeene begraafplaats, in alle stilte, bijgezet het stoffelijk overschot van den te Utrecht overleden med. doctor Florentius Cornelis-Kist, een man, die zich als groot liefhebber en bevorderaar der toonkunst in ons Vaderland onderscheidde, daarvoor onbekrompen zijn fortuin ten beste had, en door het oprigten en redigeeren van het muziekaal tijdschrift Cæcilia, nagenoeg een kwart eeuw lang openbaar blijk gaf van onvermoeiden ijver in het belang der kunst en der vooral Vaderlandsche kunstenaren, wier werk en talent, hetzij als componisten, hetzij als virtuozen, in hem steun en aanmoediging vonden, meer dan veertig jaren lang. — Ook aan Delft, in welks nabijheid hij, op het landgoed „Ons genoegen", langen tijd doorbragt, was en bleef hij in herinnering zóódanig gehecht, dat zoowel zijne vroeger ontslapen echtgenoot als nu laatstelijk hij-zelf dáár ten grave werd besteld. Een viertal zijner vrienden en vereerders (waaronder de sedert reeds ontslapen groote muziekliefhebber, onze geachte stadgenoot, de heer J. P. de Lange Wz.) voelden zich gedrongen, den achtenswaardigen overledene een vriendschapshulde toe te brengen, door het plaatsen van een deftige zerk op den kelder, waar 's mans gebeente ter ruste is gelegd. Hun denkbeeld vond, zoo te Utrecht, als te 's Gravenhage en Rotterdam weêrklank in veler geest en hart, en zoo kwam er weldra een keurkring van sympathiserende bondgenooten ter bereiking van het beoogde loffelijke doel bijeen, en zal nu, nadat daarvoor de geachte familie Kist gaarne terstond hare erkentelijke toestemming had gegeven, de plegtige toewijding van den bedoelden lijksteen, naar wij vernemen, ter algemeene begraafplaats, geschieden op maandag den 15 junij a. s., des namiddags ten 2 ure. De uitvoering van de grafzerk, in brons en marmer, is toevertrouwd aan de heeren H. Hartogh Heys Jr., alhier, en Devillers en Comp., te 's Gravenhage. De leiding van het mannenkoor bij de inwijding van de zerk heeft met groote belangstelling op zich genomen de heer J. C. Boers. (D. Ct.)

's Gravenhage 22 *mei.* — Gisteren, bij gelegenheid van den Hemelvaartsdag naar Russische tijdrekening, heeft er in de kapel van H. M. de Koningin-Moeder eene plegtige dienst plaats gehad, die door den generaal Mansouroff, minister van Z. M. den Keizer aller Russen alhier, en de Russische onderdanen die zich in de residentie bevinden, werd bijgewoond.

— De Minister van Marine, ridder Huyssen van Kattendijke, is heden uit de residentie naar Amsterdam vertrokken.

— In de zitting van den Gemeenteraad alhier van den 19 dezer heeft de voorzitter medegedeeld dat door Burgemeester en Wethouders onder dagteekening van gisteren de volgende missive is gerigt aan Zijne Excellentie den Minister van Finantien:

„Wij nemen de vrijheid aan Uwe Exc. mede te deelen, dat in den laatsten tijd herhaalde malen klagten bij ons zijn ingekomen over de weinige zorg, die besteed wordt aan het onderhoud van het Haagsche Bosch, hetwelk voortdurend veel te wenschen overlaat, inzonderheid met het oog op het gemis van de vroeger gebruikelijke besproeijing der rijwegen, voorts ten aanzien van den onreinen toestand der wateren en slooten, en van dergelijke onderdeelen van het onderhoud van een Bosch, dat het sieraad onzer gemeente is, waarin voortdurend groot belang wordt gesteld.

„De tot ons leedwezen mislukte onderhandelingen over de overdragt van het Bosch aan de Gemeente, met Uwe Exc. en met uwen ambtsvoorganger gevoerd, de benoeming en het verslag eener commissie, op voorstel van welke die onderhandelingen werden aangevangen, — dit alles ligt nog te versch in het geheugen, dan dat het noodzakelijk zou zijn hierop breedvoerig terug te komen. Wij bepalen ons dan ook met bescheidenlijk de aandacht van Uwe Exc. te vestigen op de omstandigheid, dat in der tijd door eene commissie van deskundigen de toestand van het Bosch opzettelijk en grondig is onderzocht, en dat de uitslag van hun onderzoek, benevens de beste middelen van voorziening zijn opgeteekend in een rapport, waarvan Uwe Exc. welligt reeds vroeger gelegenheid heeft gehad kennis te nemen, en waarvan wij ten overvloede een exemplaar hiernevens doen gaan.

„Wij ontveinzen aan Uwe Exc. niet dat het Burgemeester en Wethouders, en ongetwijfeld allen die belang stellen in het Haagsche Bosch, aangenaam zou zijn geweest te ontwaren, dat op de daarin aangegeven middelen althans eenig regard ware geslagen en moeten tot ons leedwezen erkennen, tot nu toe vruchteloos te hebben rondgezien naar eenig bewijs, dat men voornemens was den tot nu toe bewandelden weg te verlaten en o. a. door doelmatig en op niet bekrompen schaal aangelegde beplanting en aanpoting, de ontstane gapingen aan te vullen op den door boven bedoelde deskundigen aangegeven voet.

„Daarbij komt nog de omstandigheid, dat de boschwachter van der Zalm den 1 mei jl. met pensioen is ontslagen, en wij tot heden niet hebben vernomen dat in die vacature anders dan tijdelijk is voorzien, en het mag overbodig geacht worden, Uwer Exc. aandacht te vestigen op het groote belang, dat er in zou gelegen zijn, zoo de keuze mogt vallen op een bekwaam en ijverig ambtenaar, geschikt om aan dit zoo fraai domein al de zorg te besteden, die het waard is, en zooveel mogelijk op wetenschappelijke wijze op het onderhoud daarvan de beginselen toe te passen, die de stellers van dat rapport hebben gemeend te moeten voorslaan.

„Uwe Exc. zal het ons voorzeker ten goede willen houden, zoo wij aan het vorenstaande de aanleiding ontleenen om uwe aandacht op het een en ander te vestigen, en bepaaldelijk aan Uwe Exc. de vraag te rigten, of er eenig uitzigt bestaat, dat voortaan op meer onbekrompen wijze en in overeenstemming met de door meergemelde deskundigen voorgestelde maatregelen in het onderhoud zal worden voorzien?"

Amsterdam 21 *mei.* — De twee schilderijen, door den heer C. F. Philippeau alhier op de groote tentoonstelling te Parijs geëxposeerd, zijn door Z. M. den Keizer aangekocht.

Utrecht 22 *mei.* — Op den 20 dezer was het veertig jaar geleden, dat de hoogleeraar H. Bouman zijn professoraat aan Utrecht's Academie aanvaardde.

Zijne leerlingen meenden dat feest niet stilzwijgend te mogen laten voorbijgaan. Uit naam van een 180tal discipelen van verschillenden leeftijd werd hem door eene commissie, bestaande uit de heeren dr. Ch. G. Montijn, predikant te Utrecht, dr. L. Proes, pred. te Leeuwarden, P. A. Romijn, pred. te Amersfoort, J. F. L. Abresch, pred. te Middelburg, dr. J. I. Doedes, hoogleeraar te Utrecht, G. Barger, pred. te Utrecht, dr. G. J. Vinke, predikant te Amsterdam, D. Gildemeester, predikant te Utrecht, J. Romeny, pred. te Leeuwarden, dr. F. W. Merens, pred. te Vlissingen, en dr. M. A. Rovers, te Utrecht, eene pendule aangeboden met een album, waarin de namen der deelnemers waren geschreven. De hoogleeraar Doedes was de tolk van aller gevoelens, toen hij in korte trekken herdacht wat de feestvierende grijsaard in al die jaren gewerkt had voor wetenschap en kerk en hoe hij ook de vier jaren van zijn emeritaat nog steeds was voortgegaan met te arbeiden. Met den wensch dat zijn ambtgenoot nog vele jaren mogt gespaard worden en werken zoo lang het voor hem dag was, eindigde de hoogleeraar op hartelijke wijze zijne toespraak.

Diep geroerd antwoordde de jubilaris. De woorden ontbraken hem om zijn dank uit te storten voor het feest, hem door zijne leerlingen bereid. Maar bovenal had hij zijnen God te danken, die hem, niettegenstaande groote zwakheid van ligchaam, zoo vele jaren had gespaard, terwijl menigeen zijner ambtgenooten en vrienden reeds lang van hier was gegaan. Had hij bij het uitspreken zijner eerste akademische leerrede naar aanleiding van Joh. 9: 4 niet kunnen vermoeden dat voor hem nog lang de nacht zou uitblijven, waarin niemand werken kan, zijn leven had het hem bovenal getuigd, dat Gods kracht in menschelijke zwakheid wordt volbragt.

Van verschillende zijden mogt de hoogleeraar Bouman blijken van vriendschap en deelneming ondervinden.

Mogt die dag bij hem in aangename herinnering blijven en de vele wenschen vervuld worden, die aan den feestdisch geuit werden, door hem aan de leden der commissie en eenige vrienden aangeboden! (U. D.)

Weesp 20 *mei.* — Op de heden alhier gehouden voorjaarspaardenmarkt waren 124 paarden en 1 veulen aangebragt. De handel was over het algemeen niet zeer levendig. Er werden dan ook geene zeer hooge prijzen besteed.

Castricum 20 *mei.* — Sedert eenige dagen worden in onze duinen opmetingen gedaan ten behoeve van den spoorweg Helder-Amsterdam.

Middelburg 20 *mei.* — Maandag avond is naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier overgebragt H. B. Verheijen, geagreëerd klerk ten kantore van den ontvanger der in- en uitgaande regten en accijnsen alhier. Naar wij vernemen is hij verdacht van zich eene belangrijke som gelds, welke hem in zijne betrekking was toevertrouwd, te hebben toegeëigend, daar door hem herhaaldelijk ontvangsten zouden zijn gedaan welke onverantwoord zijn gebleven.

Wijhe 21 *mei.* — Niettegenstaande de aardappelen voor eenigen tijd bijna onverkoopbaar waren, worden deze thans tegen *f* 2 a *f* 2.50 per Ned. mud vlug van de hand genomen; de voorraad is bijna geheel opgeruimd. De handel in gezouten vleesch is zeer levendig. Sedert eenige dagen zijn groote hoeveelheden van hier naar Amsterdam en Rotterdam verzonden.

Koninkl. en Ministeriële Besluiten enz.

Thans wordt door de Ned. Staats-Courant medegedeeld de aanvang der wet van 20 junij 1862 (Staatsblad n.° 62), houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd.

Het Staatsblad n.° 55 behelst een Koninklijk besluit van den 8 dezer, houdende wijziging van het reglement betreffende het geneeskundig onderzoek en toevoorzigt, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 31 mei 1818 (Staatsblad n.° 25). Daarbij worden de artt. 18 en 19 van het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 31 mei 1818 (Staatsblad n.° 25), ingetrokken en vervangen door het volgende artikel:

„Art. 18. Ieder die voor eene der in art. 13 genoemde betrekkingen door eene provinciale commissie is geëxamineerd en toegelaten, kan zich als zoodanig in het geheele Rijk vestigen.

„Bij zijne vestiging in eene andere provincie of een ander district, is hij verpligt zijn diploma door de commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in dat ressort te laten viseren."

Z. M. heeft bepaald, dat ten behoeve van den aanleg van een hulpkanaal door het waterschap Hunsingo, ten algemeenen nutte, en ten name van dat waterschap, zullen worden onteigend de eigendommen, aangeduid in het plan en de kaarten, welke ingevolge art. 12 der wet van 28 augustus 1851 (Staatsblad n°. 125) ter inzage van een ieder hebben gelegen.

Beschikkende op een aan Z. M. ingediend verzoekschrift van H. D. Heymans, mr. schoen- en laarzenmaker, en twee anderen, te 's Bosch, heeft Z. M. de statuten van de Vereeniging van Israëliten, genaamd „Sieraad der jeugd," goedgekeurd, en de Vereeniging mitsdien als regtspersoon erkend.

Beschikkende op een aan Z. M. ingediend verzoekschrift van J. C. Olterdissen en twee anderen, te Maastricht, heeft Z. M. de statuten van de Vereeniging, onder de zinspreuk: „Laat ons goed doen aan iedereen, maar het allermeest aan de geloofsgenooten," gelijk die bij het verzoekschrift zijn overgelegd, goedgekeurd, en de Vereeniging mitsdien als regtspersoon erkend.

Het Staatsblad n.° 47 behelst de wet van den 1 dezer, houdende nadere bepalingen omtrent den accijns, en bepalingen omtrent het invoerregt op het gedistilleerd. — N.° 48 de wet van den 1 dezer, houdende bekrachtiging van den verkoop van Rijksgrond aan de Maatschappij voor Spoorwegmaterieel. — N.° 53 het besluit van den 3 dezer, houdende aanwijzing van Enkhuizen als losplaats voor steenkolen bij invoer langs rivieren en kanalen.

Marine en Leger.

Zr. Ms. korvet Pallas, kommandant de kapit.-luit. ter zee J. van Gogh, zal spoedig buiten dienst gesteld en de état major non actief worden. In tegenwoordigheid van den schout-bij-nacht te Vlissingen is eerst door den dirigerenden officier van gezondheid W. Ruisch inspectie over de bemanning gehouden en werd niet één lijder aan granuleuse oogziekte gevonden.

— Den 20sten der aanstaande maand zal van het koloniaal werfdepôt te Harderwijk naar Rotterdam vertrekken een detachement suppletie-troepen van 125 onderofficieren, korporaals en manschappen, om in den namiddag van dien dag te embarqueren aan boord van het daar ter plaatse liggende schip Kosmopoliet, gezagvoerder J. Koning, om met dien bodem naar Java te vertrekken, onder bevel van den kapitein J. D. Landzedel, van het wapen der infanterie van het Oost-Ind. leger, terwijl het medegeleide zullen uitmaken de 2de luitenants der infanterie van dat leger jonkh. J. H. A. P. von Schmidt auf Altenstadt en F. H. Schoenmaker. De kapitein Landzedel keert van verlof hier te Lande naar Java terug.

Aanbestedingen.

Heden heeft ten Raadhuize te 's Hage de aanbesteding plaats gehad van het bouwen en leveren van eene nieuwe volkschuit, waarvoor de minste inschrijver was de heer W. van der Eyk, te Delft, voor de som van *f* 1445.

— Bij de aanbesteding van het gebouw voor de Twentsche industrie- en handelschool te Enschedé, is het werk onderhands gegund aan den heer Heuvels, voor de som van *f* 31,560.

— Te Vollenhove is den 20 dezer door het Dijksbestuur van het 1ste district in de prov. Overijssel aanbesteed het herstellen der dijken en zeeweringen in het district, benevens het onderhoud van den weg van Kuinre naar Blokzijl, in 18 perceelen. Van de voornaamste dezer perceelen zijn aannemers geworden: K. Dijkman, te Schoterzijl, voor *f* 12,600, en Zwolsman, te Kuinre, voor *f* 37,000.

Regtszaken.

In de zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden van heden is uitspraak gedaan in de zaak van A. Quakernaat tegen de Geldersche stoomboot-maatschappij, gevestigd en kantoor houdende te Nijmegen. De Raad heeft dat beroep verworpen.

Adv.-gen. mr. Gregory heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep van het bestuur van den Zuidplaspolder, kantoor houdende te Moordrecht, tegen L. van Tol. Uitspraak 26 junij.

— Het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland heeft gisteren behandeld de zaak van Pieter Baas, te Waddinxveen, beschuldigd van moedwilligen manslag (door het geven van een slag is zijne vrouw bezweken). Advocaat-generaal mr. Terpstra heeft de functien van het Openbaar Ministerie waargenomen en gerequireerd tot schuldigverklaring en veroordeeling tot tuchthuisstraf van 5—20 jaren. Daarna heeft de heer mr. Hoyer den beschuldigde breedvoerig verdedigd. Heden heeft hij zijne rede voortgezet en is met de behandeling van deze zaak voortgegaan. Na re- en dupliek is de uitspraak bepaald op vrijdag aanstaande.

— Jl. woensdag is bij de Arrond.-Regtbank te Middelburg de zaak van het bestuur der domeinen tegen de erven van den generaal van Damme aangebragt, strekkende tot ontruiming door die erven van de gronden, in 1805 aan dien generaal door Napoleon I in pacht gegeven en welke pacht, volgens twee arresten van den Hoogen Raad, reeds met den 23 september 1857 was geëindigd, voor zoo ver die gronden zijn gelegen in de Aardenburgschehaven- en Diomedepolders en in het nog onbedijkte gedeelte van den zeearm het Zwin.

Op de gedane dagvaarding is slechts ééne dier erven in regten verschenen, ten gevolge waarvan de procureur Pieter Rekker, namens voornoemd domeinbestuur heeft verzocht, dat de Regtbank mogt verleenen verstek tegen de niet verschenen gedaagden, met aanhouding der zaak ten opzigte der verschenen gedaagde, ten einde, na vernieuwde dagvaarding der eerstgenoemden, overeenkomstig art. 79 van het wetboek van burgerlijke regtsvordering tusschen al de partijen bij een en het zelfde vonnis worde uitspraak gedaan.

Dienovereenkomstig heeft de Regtbank, in overeenstemming met het Openbaar Ministerie, beslist.

— Wij hebben vroeger melding gemaakt van de vreemdsoortige procedure, aanhangig bij de Arrond.-Regtbank te Middelburg, en waarbij de luchtreizigster Cecily Strasburger van den burgemeester van Sint Kruis schadevergoeding eischt voor de vernieling harer luchtballon, die aldaar was nedergekomen. Thans heeft de procureur van dien Burgemeester bij conclusie van antwoord geëischt dat de Regtbank zou bepalen dat de eischeres zekerheid stelde tot een bedrag van *f* 1500. De Regtbank heeft het beloop daarvan echter bepaald op *f* 400.

Kerk- en Schoolnieuws.

Aangenomen het beroep naar de Hervormde gemeente te Delden (Overijssel) door ds. W. Bax, predikant te Herkingen.

— Uit Strijen wordt ons den 21 dezer het volgende gemeld: Op den 19 dezer had alhier plaats het vergelijkend examen ter vervulling van de alhier vacante hoofdonderwijzersplaats. Van de 26 zich aangemeld hebbende candidaten zijn er 15 opgekomen, die allen met lust en ijver hebben gestreden, om op de door Burgemeester en Wethouders op te maken voordragt aan den Raad te worden geplaatst. Na afloop van dit examen, dat in het openbaar gehouden en door vele belangstellenden werd bijgewoond, zijn op de voordragt geplaatst de heeren: J. Pik, laatstelijk te Beusichem; R. Schouten, te 's Greveldum Cappelle; J. R. Hazemeijer, te Rotterdam; J. Vink, te Schiedam; H. J. Moll, te Hellevoetsluis, en B. Oosthoek, te Rotterdam; uit welk zestal op donderdag den 28 dezer de benoeming zal geschieden.

De heeren Y. Ykema en C. de Moor, eerstgemelde waarnemend hoofdonderwijzer alhier en laatstgenoemde hulponderwijzer te Dubbeldam, hebben zich uitmuntend van hunnen pligt gekweten; terwijl den eerstgenoemde, sedert bijna zes maanden alhier als waarnemer werkzaam, openlijk hulde en lof verdient te worden toegebragt, voor den ijver en onvermoeide lust waarmede hij zich van zijnen taak heeft gekweten, en wenschen wij volgaarne dat hij eerlang eene hoofdonderwijzersplaats erlangt, daar hij zulks in den volsten zin des woords verdient.

Ongelukken, Misdrijven enz.

In den avond van jl. zondag bevonden zich op den straatweg buiten de Wouwpoort, ongeveer een half uur van Bergen-op-Zoom, eenige jongelieden, die door twee hun onbekende personen werden aangerand, met dat gevolg, dat twee hunner, P. S. en C. V. genaamd, in de daardoor ontstane worsteling vrij ernstig gewond werden; P. S. bekwam vijf steken in den rug en een in de borst, en verkeert hierdoor in zorgwekkende omstandigheden. Het is door de ijvere pogingen der aldaar gestationneerde brigade marechaussée mogen gelukken de vermoedelijke daders onder de gemeente Wouw te arresteren en naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering aldaar over te brengen; maandag morgen zijn zij, onder geleide, naar Breda getransporteerd, om in handen van den officier van justitie te worden gesteld.

VARIA.

Naar aanleiding van hetgeen in de Arnhemsche Courant omtrent het kasteel te Wijchen gezegd is, wordt eene bijzonderheid omtrent dit kasteel, medegedeeld door mr. A. W. Engelen, in zijne „Wandelingen door Gelderland, enz., bl. 289, in herinnering gebragt, namelijk: dat het vroeger, zoo men wil, even veel kelders had als er maanden, even veel vertrekken als er weken, even veel vensters als er dagen, en even veel glasruiten als er uren in het jaar zijn.

In den tuin van het gewezen instituut voor de marine te Medemblik doet zich sedert eenigen tijd een nachtegaal hooren, iets dat in eene plaats, die van drie kanten door de zee omringd is, wel eene zeldzaamheid mag heeten.

Te Madrid loopt, volgens de Constitucional, het gerucht dat zeker Engelschman den acrobaat Blondin overal op de hielen volgt, met het bepaald denkbeeld om, zoodra hij mogt verongelukken, zijne schoone weduwe te trouwen. Tot hiertoe is echter die Engelschman niet in de genoemde hoofdstad gezien, en ofschoon het wel in het Engelsch karakter liggen zou dat hij Blondin als zijne schaduw volgde, in de hoop van door diens plotselingen dood een sterken indruk op zijn gemoed te verkrijgen, zou nogtans de hem door het gerucht toegeschreven beweegreden alle palen van buitensporigheid overschrijden.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 22 Mei.

OVERLEDEN: N. van der Tor, vrouw van M. Koster, 52 j. — H. P. van Heyningen, z., 1 j. — C. M. Blommendaal, d., 10 d. — A. Busse, d., 3 j. — C. Moehle, z., 3 d. — M. de Vries, z., 4 m. — M. C. Ooms, jd., 32 j. — H. Groenendijk, jd., 23 j. — A. M. H. van Grinsven, d., 8 m. — P. Nortier, z., 2 d. — A. G. de Cocq, man van A. E. Verstraaten, 63 j. — G. Vermeulen, man van A. Spaanderman, 41 j. — L. Volmer, z., 10 m. — E. Bosbaan, d., 1 j. — A. F. van der Straeten, z., 4 m. — A. Voorzaat, z., 1 j. — A. J. C. Claessen, z., 2 j. — J. van der Does, d., 1 m.

BEVALLEN: N. van Dijk, geb. Verhoef van Gelderen, levenl. z. — J. Spaanbroek, geb. Cohen, d. — M. P. van Bierkom, geb. Kleinod, z. — M. Borgh, geb. de Jong, z. — C. L. Boode, geb. van der Poll, d. — W. Nortier, geb. de Bruin, z. — E. van Vleuten, geb. van Limburgh, z. — J. van Opzeeland, geb. Korteland, z. — J. Breedveld, geb. In 't Hout, d. — D. F. W. Jonas, geb. Terlinden, d. — J. Rozing, geb. van Hest, d. — C. Roovers, geb. Lindeman, z. — H. van der Pijl, geb. Kaikman, d. — A. H. Mees, geb. van Teutem, d.

De Miliciens Verlofgangers der ligting van den jare 1858, behoorende tot deze Gemeente, gelieven zich, ter bekoming van hun paspoort, aan te melden ter Gemeente-Secretarie alhier (Afdeeling Militaire Zaken).

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie der Rotterdamsche Courant.

Tot mijne bevreemding lees ik in het bijvoegsel, behoorende tot uwe Courant van den 22 Mei, waarin mededeeling geschiedt van het verhandelde in den Gemeenteraad van Donderdag den 21 Mei, dat ik het „van Burgemeester „en Wethouders juist gezien zou genoemd hebben, dat „zij voorstellen die laan (de Warmoezierslaan) niet over „te nemen dan tegen contributie van de eigenaars."

Ik meen integendeel duidelijk betoogd te hebben, dat er na de door mij geschetste stoornis van den regts-toestand,

waarin de begrippen en regelen aangaande het onderhoud van straten en kaaijen geraakt waren, noodzakelijkheid ontstaan was om grondslagen en regels bij het aanleggen van straten en overnemen van straten te stellen. Maar dat de zaak der Warmoezierslaan daarvoor niet kon uitgesteld en hare beslissing niet afhankelijk kon gemaakt worden van nog te ontwerpen of naauwelijks ontworpen regels, waarover nog beraadslaagd moest worden en die naar mijn inzien niet ligt zoo te stellen zouden zijn dat zij op alle omstandigheden van toepassing zouden wezen.

Maar dat ik in het rapport van Burgemeester en Wethouders een voorstel aantrof, namelijk dat van contributie van eigenaars aan door de gemeente op hunne gronden nieuw aan te leggen straten, 't welk als hoofdbeginsel kon gelden wegens het direct belang voor hunne daarbij betrokken gebouwen.

Doch dat zulks nu niet van toepassing te maken was op de eigenaars aan die laan of weg, omdat, behalve dat hun geene voorwaarden bij de stichting hunner gebouwen ten aanzien van de aan te leggen straat waren gesteld, en zij door de verordening op het bouwen grond hadden moeten afstaan tot openbaren weg, zij onder dien ontbonden regtstoestand en onder den indruk van andere begrippen, toezeggingen en kennisgevingen hadden ontvangen, gelijk door de geadviseerd hebbende leden, en zeer naauwkeurig door den heer Pincoffs was uiteen gezet, zoodat zij in de billijke verwachting verkeerden dat zij door den afstand of het abandon van hunnen grond tot openbaren weg of straat, datgene van gemeentewege zouden verkrijgen wat zij verzochten en 't geen nu was eene zaak van openbare orde.

Eindelijk heb ik daarbij gevoegd, dat er geen bezwaar was dat anderen, die zich niet in dergelijken toestand bevonden, zich op dit geval zouden kunnen beroepen, op welken voortaan openbaar en beter regt zou toegepast worden. Ik heb ten slotte uitdrukkelijk geadviseerd de zaak der Warmoezierslaan af te doen en het verzoek der adressanten in te willigen.

Ik verzoek UEd. deze opmerkingen in uw volgend nummer te willen opnemen.

UEd. Dw. Dienaar,
H. J. VAN BUREN.

Beursberigten.

Rotterdam 22 Mei.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅛		
"	dito dito 4 "	99¼	99 5/16	99 5/16
Spanje...	Binnenl.a 6/m. 3 "	50¼		
"	Cert. Coup.	12 13/16		
Portugal..	Oblig. 1856/62. 3 "	47¼		
Rusland..	Obl. te Lond.. 3 "	57 13/16		
"	Obl. St. 1855. 5 "	90⅜	90½	90½
"	Obl. Amst. ... 4½ "	91		
"	d.° Spw.-Ad.. "	203¼	203½	203½
Oostenr...	Obl. in Metall. 2½ "	32 13/16		
"	dito dito 5 "	64 3/16	64 5/16	64 3/16
"	d.° Nationale. 5 "	68¼	68 5/16	68¼
"	Ad. fl. 250, 1854 f	252		
"	Priorit. Loten. f	140		
Venez....	Obl. .... 1 "	12 5/16	12⅜	12⅜
Grenada..	Obl. Gestemp.	16½		
"	Uitgest. Gest..	10	10 1/16	10 1/16
Mexico...	Obl. .... 3 "	33⅞	34 1/16	33⅞
Turkije...	Binnenl. .... 6 "	50⅝	50¾	50⅝
Amerika,	Vereen. Staten 6 "	68⅛		
"	dito .... 5 "	63 13/16	63⅞	
Galveston,	Spw. Fransche 8 "	21	21¼	21¼

Bij matigen handel toonen de meeste prijzen geringe verandering aan:

Het Committé der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Ned. Werk. Schuld, 2½ pc., 63⅛. Portug., Oblig. 1856/62, 3 pc., 47½. Rusl., Oblig. 1862, 5 pc., 90⅞; dito Spoorw.-Aand., f 203¾. Oostenr., Metall. Oude, 5 pc., 64 3/16; dito Nation., 5 pc., 68⅛; dito Nieuwe Amst., 5 pc., 83⅞, ⅞, ⅞. Vereenigde Staten, 5 pc., 63 15/16, 64, 64; dito dito, 6 pc., 68⅛. Venez., Oblig., 1 pc., 12⅜. Gren., Oblig. Gestemp., 16½, 9/16, 9/16; dito Uitgest. Gestemp., 10 1/16, ⅛, ⅛; dito Hect., 94 cts. Mexico, Oblig., 3 pc., 33⅞. Turkije, Oblig., 6 pc., 50 9/16, ⅛, 9/16. Galvest., Fransche, 8 pc., 21⅜, ⅜, ⅜.

Amsterdam 22 Mei.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅛	63⅝	63⅝
"	dito dito 3 "	75¾		
"	dito dito 4 "	99⅛	99¼	99¼
"	O.-I. Leening 4 "			
"	Amort. Synd. 3½ "			
"	Hand. Maats. "	148¼	148½	148¼
"	Holl. Spw. ... 4 "	97¼		
"	Rijn Spw. 2 L. 4½ "			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½ "	57¼		
Spanje...	Buitenlands.. 2 "	47¾	47 13/16	47 13/16
"	dito 3 "	53¼		
"	Binnenlands. 3 "	50 11/16	50⅞	50 13/16
"	Amort. Schuld	34		
"	Bew. v. Coup.	12½	12 9/16	12 9/16
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.	47 11/16	47¾	
"	dito 1856/62. 3 "	47 5/16	47⅜	
"	dito Uitgest.. 3 "	47	47⅛	
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5 "	101⅜		
"	dito 1828/29.. 5 "	100⅞		
"	Cert. 1831/33 5 "			
"	d.° 1840..... 4 "			
"	2/3/4e Leen.. 4 "	77 13/16		
"	Cert. 5e Serie. 5 "	83 13/16		
"	d.° 1855, 6e S. 5 "	90 7/16	90 9/16	90½
"	d.° te Lond. 3 "	57 13/16		
"	N. Leen. 1862 5 "	90 13/16	90⅞	90 13/16
"	Inschr. v. Ass. 6 "			
"	Cert. v. dito.. 6 "	53 7/16		
"	Spw.-Actien. 5 "	203¼	203½	203¼
Polen, ...	Aand. 1835.. "	161		
"	Oblig. ...... 4 "			
Pruissen,	Oblig. ...... 5 "			
"	Aand. 1854.. 3½ "			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5 "			
"	d.° dito 4 "			
"	d.° Met. Oude 5 "	64	64⅛	64 1/16
"	d.° Metalliek. 2½ "	32⅝	32 11/16	
"	d.° N. te Ams. 5 "	83 9/16	84	84
"	d.° Nat. Met.. 5 "	68	68⅛	68 1/16
"	W. Ad. fl 250 4 "	253		
Brazilië,	1824 £ 100.. 5 "			
Equador,	Oblig. 1855.. 1 "	16¾	16 13/16	
Venez.,..	Obligatien... 2 "	22 15/16	23	
"	Uitgestelde.. 1 "	12 5/16	12⅜	12⅜
Grenada,	Obligatien... 4½ "			
"	Uitgestelde.. 1½ "	10 13/16		
Mexico,..	Obligatien... 3 "	33⅞	34 1/16	33⅞
Illinois	.... 7 "	76⅛	77	77

Ned. Hyp.-Bank, 99½; Centr. Spoorw., 65; Nederl. Bank, 4 pc., 185. Handelm. a cont., 4½ pc., 148½. Rusland, Cert. te Londen, 4½ pc., 88¼, ½, ¼; dito bij Hope en Co. 1860, 4½ pc., 90⅞; Hypoth., 4½ pc., 76⅛. Oostenr., Ween. Bank-Actien, f 842, 843, 842; dito Aand. 1860, 5 pc., 523½, 525, 524; Loten 141. Italië, 5 pc., 65⅞, 66; dito Spw.-Aand. 108⅛. Grenada, Obl., 4½ pc., 25 11/16; dito Gest., 16 9/16, ⅛; dito Uitg. Gest., 9 15/16, 10⅛, 10 1/16; dito Hect., 93½, 95 cents. Philad. Lr. A, 74. Venez., Orig., 6 pc., 52½. Galvest., Spw. Oblig., 8 pc., 27⅞, 28, 27⅞; dito Stellen, 8 pc., 26⅞, 27, 26¾. Louis., 5 pc., 77½. Vereen. Staten, 5 pc., 64⅛, ⅛, ¾; dito 6 pc., 68⅛, 68⅛, 68¾. Turkije, Oblig., 6 pc., 50½, 90 9/16, 5/16. Griekenl., Obl., 5 pc., 29½, ⅛, ½; dito Coup., 4½.

Beleening 3½, Prolongatie 3, 3½, Disconto 3½ pc.

Binnenl. fondsen hebben zich, hoewel de omzet in Integralen nog al levendig was, aanvankelijk niet op de prijzen van gisteren kunnen souteneren, doch bleven weer tamelijk vast. Van buitenl. effecten waren Oostenrijksche ten gevolge van de lager afkomende Duitsche noteringen lager in prijs. Spaansche en Portugesche waren tot een weinig vaster prijzen goed te plaatsen. Turken zijn door onderscheidene verkooporders en op den lageren koers van Londen ongeveer ⅜ gedaald. Grieken hebben zich van den gisteren geleden teruggang gedeeltelijk hersteld. Van Amerik. fondsen was de markt in 5 en 6 pct. Amerika zeer geanimeerd en zijn de prijzen nog al aanmerkelijk gerezen. Ook Grenada's waren beter te plaatsen, vooral de afgestempelden; de anderen leverden niets belangrijks op.

Laatste prijzen ten 5 ure: Oostenrijk, Metall., 5 pc., 64 1/16 a ⅛; dito Nation., 5 pc., 68 1/16. Amer. 5 pc. 64½.

Parijs 21 Mei.

Frankrijk 3 pc. a cont. 69.35; dito op ultimo 69.45; dito 4½ pc. a cont. 97; dito op ultimo —; Fransche Bank-Actien 3440, 3450; Crediet Mobilier 1432.50; Noorder Spoorweg 1033.75, 1035; Fransch Oostenr. Spoorweg 495; Russ. Spoorw. 430; Italië 5 pc. 72.15. Spanje 2 pc. 47½; dito Binnenl. 3 pc. —; dito Buitenl. 3 pc. 52⅞; dito Nieuwe 53½; dito Passive —.

Met zeer weinig handel en lustelooze stemming sloten de binnenl. fondsen weder lager.

OFFICIELE WISSELKOERSEN.

ROTTERDAM 22 Mei.

		per		
Londen......	disc. 4 %	£ 1	op 3/m.	f 11.62½
			" 2/m.	" 11.66
			" kort	" 11.77½
Parijs.......	" 3½ %	fr. 100.........	" 3/m	" 46.20
			" 2/m	" 46.40
			" kort	" 46.60
Antwerpen.	" 3 %	fr. 100.........	" 3/m	" 46.20
			" kort	" 46.55
Hamburg...	" 3 %	M. B. 40.......	" 3/m.	" 34.83
			" 2/m.	" 34.91
			" kort.	" 35.12
Bremen......	" 5 %	Ls. d'or Th. 100.	" 3/m.	" 187.10
Berlijn.......	" 4 %	Th. 100.........	" 3/m.	" 171.25
			" kort.	" 173
St. Petersb..	" 5½ %	Rs. 100.........	" 3/m.	" 173½
Frankf. a/M.	" 3 %	s. w. fl. 100....	" 3/m.	" 98.50
			" kort.	" 98.90
Augsburg....	" 3 %	s. w. fl. 100....	" 3/m.	" 98
Weenen.....	" 5 %	o. w. fl. 100....	" 3/m.	" 103
Triest........	" 5 %	o. w. fl. 100....	" 3/m.	" 102.75
Venetië......	" 5 %	o. w. zilver fl. 100	" 3/m.	" 112
Livorno......	" 5 %	Ls. 100.........	" 2/m.	" 46
Genua........	" 5 %	Ls. 100.........	" 2/m.	" 46
Napels.......	" 5 %	Ls. 100.........	" 2/m.	" 46
Lissabon.....	" 5 %	Crs. 40.........	" 3/m.	" 41

Discompto van Wisselbrieven 3½ %, van Promessen 4 %.

AMSTERDAM 22 Mei.

2 Maanden.		Zigt.	3 Maanden.		Zigt.
Londen...	11.68½ g	11.77½ g	Madrid....	238 g	— g
Parijs......	55 11/16 g	56 3/16 g	Cadix......	237 g	— g
Bordeaux.	55⅛	— g	Sevilië....	235 g	— g
idem ½/m.	55½ g	— g	Bilbao.....	235 g	— g
Hamburg.	34 15/16 g	35⅛ g	Lissabon..	41½ g	— g
Genua....	45¾ g	— g	Porto......	41½ g	— g
Livorno...	45¾ g	— g	Petersb. ..	173½ g	— g
Napels.....	45¾ g	— g			
6 Weken.		**Zigt.**	**6 Weken.**		**Zigt.**
Weenen ..	103½ g	— g	Frankfort.	98½ g	— g
Augsburg	98¼ g	— g	Rotterd...	½	

Handelsberigten.

Rotterdam 22 Mei.

Tabak. Heden werden uit de eerste hand verkocht 12 en 10 v. Ohio en 8 v. Baay, ex Casilda.

Schiedam 22 Mei.

Moutwijn, per Ned. vat zonder fust f 11.—.
Jenever, " " " " " " 16.50.
Amst. Proef., " " " " " " 17.75.

Alles zonder de belasting.

Spoeling per Ketel.................. " 1.50.

Amsterdam 22 Mei.

Suiker. Afloop der heden gehouden veiling: 25 k. en 107 z. Maroim verk. tot f 25 a 28½; 72 k. Havana BS. verk. tot f 27 a 30⅛.

Rum. Bij inschrijving afgedaan tot geheimen prijs 36 punch., per Onderneming, van Coronie.

Granen. Tarwe stil: 129 ℔ O. bonte Pools. f 338. Rogge dadelijk onveranderd: 125 ℔ N. Pruiss. f 222 van boord; 122 ℔ O. dito f 225; 123 ℔ mindere dito f 215; op lev. Mei f 195, 194, 193, 194; Sept. f 197; Oct. f 199, 198, 196, 197, 198. Gerst, Haver en Boekweit zonder handel.

Zaden enz. Koolzaad: op 9 v. Olie te leveren Dadelijk £ 85. Lijnzaad een doen: 111 ℔ Calcutta f 415. Raapolie op 6/w. f 49½; vlieg. f 48½; 1 Sept. en Oct. f 42½; 1 Nov. en Dec. f 43. Lijnolie op 6/w. f 46½; vlieg. f 45; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. f 43½. Hennepolie op 6/w. f 47½; vlieg. f 46. Raapkoeken per 1040 st. f 78, 82. Lijnkoeken per 104 st. f 10, 14.

Vetwaren. Traan. Lever-, bruine f 54 a 55; blanke f 62 a 63. Rondvisch per 50 N. ℔ f 13½.

Ter beurze aangeslagen de volgende telegram uit Liverpool van heden:

Katoen. Middl. Orleans 23, dito Georgia 22½, fair Dhollerah 18; afgedaan 12,000 b. De markt is geheel omgezet, ten gevolge van het per Glasgow ontvangen nieuws; de stemming is bepaald voor hooger.

Middelburg 21 Mei.

Granen enz. De aanvoer van heden, zoowel uit onze naburige eilanden, als ook uit Walcheren, was klein en in de prijzen is geene verandering op te geven. Tarwe en Rogge met weinig handel. Winter Gerst werd gevraagd, doch goede soort was niet ter veil. Zomer Gerst werd te hoog gehouden om zaken te doen. Walchersche Witte Boonen bleven in een doen; dito Bruine zijn 25 cents hooger gekocht. Walchers. Kook-Erwten van de Zolders hield men op f 8.50, de niet kokende zijn aan f 7.25 voor mesting verkocht. Walchers. Paardenboonen hield men boven koers, daarin ging niets om. In de prijzen van den Olie is geene verandering op te geven. — De Vruchten te velde blijven steeds veel belovend.

Londen 21 Mei.

Suiker. W.-I. met eenigen meerderen handel tot iets lagere prijzen; 591 v. werden verkocht. Eene lading Cuba Mosc. van 453 v. bedong zeilende 20/3; 315 k. gekl. n.° 11½ 23/. Van 1881 k. Havana werden 800 k. afged.; bruin n.° 7 a 9 32/ a 34/6, bruin en grijsachtig blond n.° 9 a 12 34/ a 36/6, goed en mooi zacht bleek blond n.° 14 a 15 35/6 a 36/6, laag en middl. zacht wit 42/ a 42/6, gew. 39/6 a 40/. Geraffineerde stil; bruine 47/6, goede lompen 47/9. **Koffij.** Native Ceylon stil; goed ordin. 73/6 a 74/6, klein 72/6; Plantation 6 d. a 1/ lager, laag middl. en goed grof blaauw 86/ a 93/, puik 102/, laag middl. a goed grijsachtig blaauw 86/ a 90/, laag middl. en middl. bruinachtig 84/ a 86/, laag middl. klein a goed grof blank groenachtig 84/ a 94/, mooi grof 100/6 a 102/, triage 68/ a 78/. **Thee** stil. **Rijst** flaauw; Ballam ord. 8/3, gebr. wit Bengal 9/. **Krenten** zijn 4/ a 5/ lager dan de hoogste noteringen. **Campêchehout.** St. Domingo zeilende naar het Vasteland 97/6. **Katoen** flaauw. **Hennep** vaster. **Lijnzaad.** Morschansky 62/6. **Metalen.** Schotsch Gietijzer stil 51/. Tin vast, Straits 125/. **Oliën.** Lijn- stil 45/3, Julij/Dec. 42/6 a 42/9; Raap- vaster; Cocos- en Palm- als voren; Terpent.-vaster, Fransche 93/ a 95/, Amerik. nomin. 98/; Petroleum 1/8½, ruwe £ 15. **Talk** in een doen; loco tot Junij 43/3, Junij 43/6, Julij/Sept. 44/ verkoopers, Oct./Dec. 46/3.

Veemarkt. Horenvee flaauw, niettegenstaande den kleinen aanvoer. Schapen en Lammeren met goeden aanvoer moeijelijk tot vorige prijzen te plaatsen. Puike Kalveren 2 d. hooger. Varkens in een doen. Men noteert Ossen 3/8 a 5/, Schapen 4/ a 5/8, Lammeren 6 a 7/4, Kalveren 4/ a 5/4, Varkens 3/6 a 4/4.

Antwerpen 21 Mei.

Koffij vast. **Granen.** Tarwe met belangrijke omzettingen, Stettin f 12⅜ a ½, roode Amerik. Winter f 12½ a f 12⅜, Wolgast f 13; Rogge Amerik. f 7½ a ½ entr.; Gerst Smyrna f 6½ a ⅛, Stettin f 6½ a ½. **Oliezaden** vast; Marian. Lijnzaad f 16½. **Petroleum** loco vast; gele fr. 65, half wit fr. 69, witte wordt op fr. 70 gehouden. **Rijst** prijshoudend.

Havre 19 Mei.

Katoen met meerdere vraag; de verkoopen gisteren bedroegen bijna 800 b. tot iets vastere prijzen; heden tot 3 ure werden insgelijks ca. 800 b. afgedaan. **Koffij.** Rio ongew. fr. 88 a 89 entr. **Huiden.** M.-V. gedr. fr. 108 voor Ossen- en fr. 85 voor Koe-, Saladeros Koe- fr. 51. Rio-Jan. gez. Ossen- fr. 45. **Wol.** M.-V. vette fr. 1.60 a 2.20. **Campêchehout.** Martinique fr. 5.50 a 5.75. **Tarwe.** Roode Amerik. fr. 55 cons.

20 Mei.

Katoen zeer flaauw; verkoopen onbeduidend. Tinnevelly per Junij 200, per Julij vast op 195. Andere artikelen stil.

Hamburg 21 Mei.

Koffij. Verkocht loco 3000 b. Laguayra tot 8⅜ a 9⅜ sch. — **Raapolie** vast, per Mei 32.2, per Oct. 29.8. — **Granen.** Tarwe in loco vaster met goeden handel; van het buitenland stil. Rogge onveranderd en stil.

Weerkundige Waarnemingen op 22 Mei 1863. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	+ 7. 4	O.N.O.	—	+ 10. 0	schoon.	slecht water.
Groningen......	+ 1. 5	N.	1	+ 9. 9	—	—
Helder..........	+ 2. 3	N.O.t.N.	6	+ 9. 0	—	—
Yarmouth......	—	O.N.O.	—	—	schoon.	—
Vlissingen......	+ 0. 7	N.O.t.O.	6	+ 10. 5	—	—
Maastricht......	757. 6	N.	2	+ 8. 0	—	—
Portsmouth.....	+ 3. 3	O.	—	+ 9. 4	schoon.	gewoon.
Plymouth.......	+ 0. 8	O.	frisse bries.	+ 11. 7	"	ruw.
Havre..........	+ 2. 3	O.	goede bries.	+ 11. 1	bewolkt.	—
Parijs..........	— 1. 8	N.O.	5	+ 9. 6	betrokken.	—
Brest..........	— 2. 4	O.N.O.	5	+ 11. 5	"	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland H 2. 3 M; generaal idem Ha 9. 8 B.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Vertr.*
22 mei *Paul Johan*, Kooy, (v. Shields) Batavia (als bijlegger)
St. Helena, Lexow, Dordrecht
Clyde, Newby, Helvoet
Ossian, Clarke, d.°
Pius IX, Luthke, d.°
Pillau, Lutker, d.°
(O. N. O.)

Hellevoet (NO) *Aang.*
22 mei *Fijenoord* (st.), Londen
Adm. Cator (s), Hartlep.
Rina, Heeren, Stettin
Hillechiena, Gruppelaar, Brouwershaven
Maria, Pronk, d.°
Spruit, Pott, Riga
Claas Tholen, Geerts, Memel
Christina Jacoba, de Groot, Dantzig
Titus, Fisker, Stolpm.
Jonge Willem, Kappen, Windau
Pius IX, Luthke, Brouwershaven
Pillau, Luthker, dito
William and Hannah, Wilson, Newcastle
Vertrokken.
22 *Adm. Ver-Huell* (st.), Havre
Macedonian, Horby, Newcastle
Francis, Norman, dito
De *Proteus* is van de Kwak naar zee gezeild.

Brielle (N.O.) *Aangek.*
22 mei *Cologne* (st.), Lond.
Seagull (st.), Hull
Norfolk (st.), Goole
Anna (st.), Bergen
Georg, Jessen, Fanoe
Heidewika Regina, Pekelder, Colding

Texel (O.N.O.) *Aangek.*
20 mei *Charlotte*, Teensma, Dantzig
Niessina Schuringa, Stroobos, d.°
Æolus, Wegener, Colberg
21 *Diana* (st.), Londen
Cornelia Jantina, Kwint, d.°
Min. Thorbecke (s), Hull
Luna, de Jong, Memel
Soeskummeren, Lorentzen, Frederikst.
Vertrokken.
21 *Agnar*, Somme, Noord-Amerika
Martin Luther, Wilson, Shields
22 *Henriëtte*, Drijver qq., Newcastle
Escape, Raddings, dito
Anna Paulowna (st.), Gothenburg

Vlie *Aangekomen*
20 mei *Alberdina Edzina*, Uchtman, Riga
Anna Catharina, Lund, Stockholm
Alberdina, Wolkammer, Koningsbergen
Ida, Wolkammer, d.°
Ida Cornelia, Schenk, Dantzig
Vriendschap, Visser, d.°
Metje Schönfeldt, van Dijk, d.°
Alida Ikea, Pieper, Dantzig
Gretina, Siemers, d.°
Agatha Ebelina, Hoekstra, Stolpmunde
Cathalina van Calcar, Meijer, d.°

Zierikzee *Aangekomen*
22 mei *Horus*, Zeplien, Dantzig n. de Maas (zie Scheepstijdingen)

Vlissingen *Aangek.*
18 mei *Britannia*, Gable, Havana n. Gent
Abana, Law, d.° n. d.°
21 *Doris*, Mellema, Wolgast
Vertrokken.
17 *Anna*, Beeckman, Gijon
Unity, Robillard, Spanje
18 *Piedad*, Garay, Havana
Honor, Alcatena, d.°
Friedrich Wilhelm, Gerling, Rio-Janeiro
Freya, Carlsen, d.°
Grecian Queen, Stoker, Quebec
Alexandre II, Jacob, Bilbao

—o—

Zante *Aangekomen*
11 mei *Anna Margaretha*, Olthoff, Patras
Petronella, Wirtjes, d.°

Liverpool *Aangek.*
20 mei *Pelican* (st.), Rotterdam
Uitgeklaard.
20 *Elisabeth*, Zeven, Hamb.
Vertrokken.
18 *Hunsingo*, Oostema, St. Petersburg
19 *Battruida*, Jonkhoff, Riga
Celerity, Perriman, Harlingen
Catherine, Tippett, Dordrecht
Rebecca, Clements, d.°
20 *Margaret*, Lamble, d.°
Mary A. Meville, Wellsted, d.°
Pilot, Cobden, d.°

Runcorn *Vertrokken*
20 mei *Mary Ogle*, Toms, Dordrecht
Agnes, Wall, Harlingen

Penzance *Binneng.*
20 mei *Wilh. Catharina*, Kiel, Porto Cabello n. Hamburg

Plymouth *Aangek.*
20 mei *Jonge Aukje*, Balk, Groningen

Bij **Goudstaart** *Aang.*
17 mei *Almonde*, Surie, Amst. n. Batavia
18 *Brouwershaven*, Huizer, Rotterdam n. Padang (alles wel aan boord)

Portland *Aangek.*
20 mei *Hercules*, Mooi, Londen n. Paramaribo

In het **Kanaal** *Aangek.*
.. mei *Elias*, Christensen, Livorno n. Rotterdam

Poole *Aangekomen*
20 mei *Wilhelmina*, v. d. Weyden, Stockholm

Bij de **Singels** *Aangek.*
.. mei *Zuiderzee*, de Jong, Havana n. Amst.
18 *Bellatrix*, Landweer, Banjoewangie n. d.° (met loods aan boord)
Nederland en Oranje, Rosier, dito n. dito
Jacoba, Schaap, Newcastle n. Java
20 *Elisabeth & Maria*, Flens, Buen.-Ayres n. Antw.

Londen *Aangekomen*
20 mei *Drie Gebroeders*, Kanning, Warberg
21 *Emma*, Hofkamp, Purmerend
Johanna Christina, Westerbrink, Kongelf
Zwaantje Groenendal, Rasker, Groningen
In lading.
Unite, Fozzard, Amst.
Jane, Fozzard, d.°
Uitgeklaard.
20 *Eintracht*, v. Horn, Amsterdam
21 *Nancy*, Dudding, Rott.

Harwich *Binneng.*
20 mei *Expert*, Usher, Newcastle n. Rott.
John & Ann, Bennett, dito n. dito

Yarmouth *Aangek.*
20 mei *Janna Lukkina*, Bontekoe, Kopenhagen

Hartlepool *Aangek.*
20 mei *Ploughboy*, Grover, Harlingen
Alma, Palmer, Dordt

Sunderland *Aangek.*
20 mei *Thompsons*, Hutchinson, Schiedam

Shields *Aangekomen*
19 mei *Tradesman*, Press, Rotterdam
20 *Lady Mary*, Waters, d.°
Trio, von Barm, d.°
Ulrica, Kure, d.°
Fawn, Barnes, Amst.
Harmonie, Dik, Dronth.
Vertrokken.
20 *Granville*, Rotterdam

Op de **Elve** *Aangek.*
21 mei *Maasstroom* (st.), Rotterdam

Cuxhaven *Vertr.*
20 mei *Irene*, de Vrede, Wardoe
21 *Libra*, Borst, Gothenb.
Louisa Geerdina, Wever, Stockholm

Bremerhaven *Vertr.*
20 mei *Elisabeth*, Mandties, Dantzig
Itjea, Huisman, Amst.

Dantzig *Aangekomen*
19 mei *Agatha Jacobina*, Kramer, Bremen
Vertrokken.
18 *Gesina Elsina*, Deen, de Maas
19 *Aurora*, de Jonge, Amst.
22 *Jonge Paul* (st.), Amst.

Memel *Vertrokken*
17 mei *Johanna*, Siebolds, Dordrecht

Bolderaa *Aangek.*
15 mei *Wilhelmina*, Swart, Stavanger
Menkina, Oldenburger, d.°
Albertina, Piebes, Harlingen
Vertrokken.
14 *Sophie*, Kromann, Holland
Jason, Schuring, Elseneur
16 *Susanna*, Middel, d.°
18 *Flora*, Jongebloed, d.°
Thetis, Zeplien, Holland
Pleiades, Jessen, d.°

Nerva *Aangekomen*
12 mei *Twee Gebroeders*, de Jonge, Liverpool
13 *Janke Schuringa*, Brouwer, dito

Kroonstad *Aangek.*
15 mei *Hermanna Hendrika*, Pluktje, Newcastle
Hillechiena, Scherphuis, Bergen
Margrietha, de Groot, Rotterdam
Zwerver, Höster, Amst.
16 *Alida*, Harding, dito
Joh. Elisabeth, Zwaal, d.°
Frouwina Elisabeth, de Jonge, d.°
Jonge Pieter, Oolle, d.°
Helena, de Jonge, Rott.
17 *Twee Gebroeders*, Hitman, Amsterd.
Martha, Nieboer, dito
Ida, Jongebloed, dito
Kirstine, Petersen, dito
Confidence, Bontkes, Rouaan
Jantje Doornbos, Addens, Dantzig
Vertrokken.
16 *Gironde* (st.), Rotterd.
17 *Bérénice* (st.), Amsterd.

Abo *Uitgeklaard*
9 mei *Johannes*, Pettersson, Holland

Elseneur *Aangek.*
19 mei *Cornelia*, Jentsema, Bergen n. St. Pet.
Gebroeders Fokkes, Fokkes, d.° n. d.°
Nor, Nielsen, Amst. n. Jacobstad
Gepasseerd.
17 *Alida Petronella*, Potjewijd, Amst. n St. Petersburg
18 *Jantje Tuinema*, Sikkens,
Spes Nostra, Beukema,
19 *Cath. Elisabeth*, Lever,
Welvaart, Ekamp,
Jonge Lieffert, Bakker,
Henriette, Wever,
allen n. de Oostzee

—o—

Brielle 22 mei. De Eng. schoener *Jane*, kapit. Griffith, heden van deze reede vertrokken, zit bij Houten Baken op strand; er zijn ijsloopen ter assistentie derwaarts.

Zierikzee 22 mei. Het schip *Horus*, kpt. Zeplien, van Dantzig naar de Maas, alhier binnen, heeft op Vuilbaard aan den grond gezeten en drie ligters moeten lossen om in vlot water te komen.

Vlissingen 21 mei. Het schip *Metta Catharina*, kapit. Fock, van Anclam n. Antwerpen, is met schade aan het roer alhier in de haven gekomen, hebbende bij Zoutelande aan den grond gezeten.

Shields 20 mei. De Nederl. Oostindievaarder *Anna & Elise*, kapit. de Roever, op Sadlers Point gestrand (zie onsvorig N.°), is vol water geloopen en thans in slechten staat.

Dartmouth 20 mei. Het schip *William*, kapit. Vibert, van Antwerpen n. Gloucester, is gisteren met verlies van steng en met gescheurde zeilen alhier binnengesleept.

Plymouth 20 mei. Het schip *Sarah*, kapit. Ball, van Antwerpen naar Guernsey, is met gescheurde zeilen alhier binnengeloopen zijnde door den, zwaren storm afgedreven.

Plymouth 21 mei. Het schip *Diana*, kapit. Kraan, van Groningen n. Gloucester, is met verlies van fokkemast en kluiverboom alhier binnengeloop.

Penzance 20 mei. Het schip *Hephsibah*, kap. Owens, van Cardiff naar Harlingen, is met schade alhier binnengeloopen, zijnde in aanzeilinggeweest.

—o—

Gepraaid:

7 april, op 2° NB. en 22° WL., *Margaretha Simonetta*, Hoffman, van Amsterdam naar Batavia.

2 mei, op 28° 9′ NB. en 37° 12′ WL., *Koning Willem III*, de Jong, van Java n. Amsterdam; alles wel aan boord.

13 mei, op 48° NB. en 17° WL., een Ned. schip, toonende onderscheidingswimpel met n.° 3579.

18 mei, in het Engelsch Kanaal, *Koophandel*, Swarts, van Java naar Rotterdam.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
21 mei *Hollandia*, Wap, Newcastle
Atlantic, Tarran, Söderhamn
Cadsandria, Boon, Christiansand

Amsterdam *Vertr.*
21 mei *Curaçao*, v. d. Veen, St. Thomas

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 23 mei: 1ste getijde 6 ure 40 min.; 2de get. 7 ure 4 min.

Arnhem. Waterhoogte 22 mei 1.35 el.

Keulen. Rijnhoogte 22 mei 7 voet 3 duim Rijnl. (gewassen 3 d.)

Dusseldorp. Aangekomen 21 mei: P. Urmetzer van Rott. met 2977 c.

Cargalijsten.

Amsterdam.

KONINGSBERGEN, Urania (st.) — 110 l. Tarwe en 25 l. Rogge, Order.

BREMEN, Jantina, Sievers. — 290 z. Rijst, M. Willemstijn, te Gorinchem; 477 z. Afval van Rijst, Order.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

G. ZAAIJER
en
T. KRANENDONK.

Ridderkerk 22 Mei 1863.

Bevallen van een ZOON *A. J. VAN DER HOEVEN*, — VAN STOLK.
Rotterdam 21 Mei 1863.
Eenige kennisgeving.

Heden overleed, tot onze droefheid, de jongste onzer Lievelingen, JOSEPHUS, in den ouderdom van drie jaar en drie maanden.

J. MALEFEYT.
A. C. MALEFEYT,
HOFFMEESTER.

Rotterdam
17 Mei 1863.
Eenige en algemeene kennisgeving.

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij de ziekte en het overlijden van mijnen geliefden jongsten Zoon, betuig ik, ook namens mijne Kinderen, mijnen hartelijken dank.

Rijswijk, B. v. d. BROEK,
22 Mei 1863. geb. BOOGAARDT.

DIRECTEUREN der Reederij *de Hoop*, te *Vlaardingen*, noodigen de Deelhebbers uit tot het bijwonen der

VERGADERING,

welke zal gehouden worden in het Logement den Hollandschen Tuin aldaar, op Dingsdag den 2 Junij aanstaande, des middags ten Twaalf ure, en wanneer door hen de gewone Jaarlijksche Rekening zal worden gedaan.

SPAAR- EN HULPKAS-VEREENIGING.

Het BESTUUR geeft kennis, dat door den Feestdag op Maandag den 25 Mei, de Zittingen tot ontvangst, in de beide Localen, zullen gehouden worden op *Dingsdag den 26 Mei*, op de gewone uren.

Namens het Bestuur,
CORNs. SCHADER, *President.*
L. A. VAN SCHAICK, *Secretaris.*

Maatschappij tot Aanbouw aan het Nieuwe Werk te Rotterdam.

De Ondergeteekende, Directeur der Maatschappij, adverteert, dat, van heden af tot en met ult.° dezer, op elken Werkdag, des voormiddags van 9 tot 1 ure, ten zijnen Kantore, aan het Westnieuwland alhier, zal worden gevaceerd tot afgifte van Nieuwe Bladen

DIVIDEND-BEWIJZEN,

op vertooning der Akien van Aandeel, op welke de afgeving der nieuwe Dividend-Bewijzen zal worden afgestempeld.

Na ult.° dezer geschiedt de afgifte alleen des Woensdags voormiddags.

Rotterdam, 21 Mei 1863.
J. M. A. CAZAUX VAN STAPHORST.

De DIRECTIE der

Stoomboot DE OUDE MAAS

geeft kennis, dat de Afvaart van ROTTERDAM naar OUD-BEIJERLAND bepaald is op des avonds om acht ure des avonds.

Al degenen welke iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan of Papieren en Bescheiden onder zich mogten hebben, behoorende tot den Boedel van wijlen den Heer LOUIS RAPHUND Sr., in leven *Onderwijzer in het Boekhouden*, gewoond hebbende aan de Schiekade te Rotterdam en aldaar overleden den 12 Mei 1863, gelieven daarvan ten spoedigste opgaaf, betaling en afgifte te doen ten Kantore van de Notarissen DALEN, LAMBERT en VAN WIJNGAARDEN, aan de Zuidblaak, of ten Kantore van den Notaris H. J. VAN DER HOEVEN, in de Hoofdsteeg te Rotterdam.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN

ROTTERDAM en BERGEN,

via HULL.

De Stoomboot ANNA, Kapit. J. B. ALTONA, zal van hier naar BERGEN (*via Hull*) vertrekken DONDERDAG 28 Mei, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten *D. BURGER & ZOON.*

NEDERLANDSCHE

STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

ROTTERDAM — LONDEN.

BATAVIER, Kapt. *W. Smith.*

Van ROTTERDAM naar LONDEN,
DINGSDAG 26 MEI, 's namiddags 4 ure.

JUNIJ 1863.

DINGSDAG 2, 's morgens ten 11 ure.
„ 9, 's namiddags „ 4 „
„ 16, 's morgens „ 11 „
„ 23, 's namiddags „ 3 „
„ 30, 's morgens „ 10 „

Van LONDEN naar ROTTERDAM,
Iederen ZONDAG, des morgens ten 11 ure, van de Dublinwerf.

Schroefschoener FIJENOORD,
Kapt. *H. van 't Hoff.*

Van ROTTERDAM naar LONDEN,
ZONDAG 24 MEI, 's morgens 8 ure.
„ 31 „ „ 9 „

JUNIJ 1863.

ZONDAG 7, 's morgens ten 7 ure.
„ 14, „ „ 8 „
„ 21, „ „ 7 „
„ 28, „ „ 7 „

Van LONDEN naar ROTTERDAM,
DONDERDAG 28 MEI, 's morgens 9 ure.

JUNIJ 1863.

DONDERDAG 4, 's morgens ten 7 ure.
„ 11, „ „ 9 „
„ 18, „ „ 7 „
„ 25, „ „ 8 „

De dienst van beide Stoomschepen staat in verbinding met de naar en van Mannheim en tusschen gelegene Plaatsen aan den Rijn varende Stoombooten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij.

☞ Nadere informatien zijn te bekomen bij de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij en hare Cargadoors de Heeren D. A. VAN OORDT & Co., in de Boompjes te Rotterdam, en bij alle Agenten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij.

STOOMVAART-VEREENIGING DE MAAS.

NAAR

GIBRALTAR, VENETIE, TRIEST,

vertrekt Woensdag 27 Mei het Stoomschip CORNELIA, Kapit. J. W. WILKENS.
Adres JOHs. OOMS Ez. & Co. — BOUTMY & Co.

KING & Co., Handelaars in Zijde enz.,

Regentstreet, London, en Boompjes, wijk 1, n° 108, Rotterdam.

Eerste Bezending NIEUWE ZOMER-ZIJDE, MOUSSELINE, BARÈGE, GRENADINES enz., alles Nieuwe Kleuren, onlangs door onze Chemisten ontdekt.

Zoomede eene Groote Partij Effen-, Koord-, Broche- en Moiré Antique ZWARTE ZIJDE, tot verre beneden de tegenwoordige Marktprijzen.

STALEN worden op *franco* aanvragen naar alle gedeelten van *Nederland* en de *Nederlandsche Koloniën* gezonden.

De Nieuwe Zomer-Zijde.

	Het Geheele Kleed.		*Het Geheele Kleed.*
Gestreepte Zijde	*f* 15.30	Broche Moiré Antique	*f* 30.30
Geruite Zijde	„ 18.30	Effen Poult de Soie	„ 33.30
Effen Zijde	„ 21.30	Effen Moiré Antique	„ 38.10
Koordzijde	„ 22.50	Cryseline, Pompadour en andere kostbare Zijde	„ 63.—
Ripszijde	„ 25.50		
Chené Zomerzijde	„ 27.30		

Eene groote Partij kostbare Zwarte Zijde.

	Het Geheele Kleed.		*Het Geheele Kleed.*
Effen Zwarte glacé Zijde	*f* 15.30	Effen Zwarte Moiré Antique	*f* 27.30
Broche Zwarte Zijde	„ 18.30	Kostbare Zwarte Gros Grain	„ 30.30
Zwarte Koord Zijde	„ 21.30	Kostbare Poult de Soie	„ 33.30
Zwarte Broche Moiré Antique	„ 23.70	Kostbare Rouw Zijde	„ 34.50

De kostbaarste Zwarte Brocaded en Moiré Antique Zijde *f* 38.10 à *f* 63.

De Nieuwe Zomer Mousseline, Grenadines enz.

	Per Stuk.		*Het Geheele Kleed.*
Nieuwe Vrouwenrokken	*f* 2.70	Nieuwe Llama's	*f* 4.50
Prinses Alexandra Vrouwenrokken	„ 4.50	Nieuwe Mohairs	„ 6.30
	Het Geheele Kleed.	Popeline de laine	„ 9.30
Nieuwe Cambrics	*f* 3.30	Nieuwe Grenadines	„ 9.90
Jaconet Mousseline	„ 3.30	Broche Mousseline de Soie	„ 11.10
Organdie dito	„ 4.50	Broche Zijde Grenadines	„ 15.—
Chits dito	„ 5.10		

En geheel *Iersche Popelines f 27.30* het geheele Kleed.

Bij aanvragen om *STALEN*, zullen de DAMES eene zeer groote verscheidenheid van de nieuwste en meest Elegante Artikelen ontvangen, om daaruit eene keuze te doen, en zullen zij zich 15 à 20 % bevoordeelen met den Aankoop harer Kleeding voor de Wandeling, voor Gezelschappen, voor Trouwplegtigheden, voor Uitrusting voor Indië enz. enz. bij

KING & Co., Boompjes, Wijk 1, 108, Rotterdam; of KING & Co., Regentstreet, London.

NB. BOEKEN met groote STALEN van de Nieuwe Zijde, Mousseline, Gemengde Stoffen, Fournitures, Chitsen, Damast enz., enz. zijn voorhanden Boompjes, 1—108, ter inzage voor de te *Rotterdam* wonende DAMES.

Openbare Verhuring

van het GRASGEWAS van Schielands Hoogen Zeedijk, tusschen Schiedam en Delfshaven, te Rotterdam, in het Gemeenlandshuis, op Dingsdag den 26 Mei 1863, des middags ten 12 ure.

AANBESTEDING.

De COMMISSIE uit de Portionarissen in de Meestoof te *Stellendam* is voornemens om op Vrijdag den 29 Mei 1863, des namiddags ten 3 ure, in de Herberg van *T. Veldman* te Stellendam, aan te Besteden:

Het BOUWEN van eene nieuwe MEESTOOF.

Het Bestek en de Teekening zullen, van af den 24 Mei, ter visie liggen in de Herberg van *T. Veldman* te Stellendam, terwijl bij den Opzigter *L. C. van den Velde* aldaar de vereischte inlichtingen zullen gegeven worden.

Des voormiddags van den dag der Besteding zal aanwijzing in loco geschieden.

DIRECTEUREN der Bank van Leening te *Rotterdam* zullen op Donderdag 11 Junij 1863 of volgende dagen doen Verkoopen: Alle voorhanden PANDEN welke in Januarij, Februarij en Maart 1862 zijn beleend. Diegenen welke den Verkoop hunner Panden wenschen voor te komen, zullen de daarop verschenen Interessen moeten afdoen vóór of uiterlijk op Maandag 8 Junij 1863.

Openbare Verkooping,

op Vrijdag 29 Mei 1863, des morgens ten 10 ure, op de gewone plaats aan de Willemskade te Rotterdam, ten overstaan van den Deurwaarder *J. C. LACH*, van eene aanzienlijke Partij

HOUT,

bestaande in:

500 Greenen BATTENS, 3 × 7.
500 dito DEELEN, 1½ × 11.
260 dito DITO, 3 × 11 × 18.
200 dito BATTENS, 3 × 7 × 18.
250 dito DEELEN, 1 × 10.
250 Vuren DITO, 2½ × 11.
500 dito DITO, 1½ × 11.
500 dito DITO, 1½ × 9.
500 SPARREN, van 22 tot 42 Voet.

's Daags vóór de Veiling te bezigtigen.

Aanzienlijke Verkooping.

De Notaris *C. DE VRIES*, te Middelharnis, als last hebbende van zijne Principalen, zal in het openbaar, op *Donderdag* 18 *Junij* 1863 bij Opbod en op *Donderdag* 2 *Julij* 1863 bij Afslag, beide dagen des namiddags ten *twee* ure, in het Koffijhuis van *Jan Kom* te Middelharnis, Verkoopen:

Eene kapitale BOUWMANSWONING, met 45 Bunders 29 Roeden 16 Ellen Vroon en Kostbaar BOUW- en WEILAND, in den Polder het Oudeland van Middelharnis, en

Diverse Perceelen dito LAND, te zamen groot 79 Bunders 8 Roeden 43 Ellen, in de Polders het Oudeland van Middelharnis, het Oudeland van Sommelsdijk, de Oude Plaat, de Polder van Dirksland en de Maria Polder.

Alle de Goederen zijn gelegen in het Eiland *Overflakkee*, in de Gemeenten Middelharnis, Sommelsdijk, Dirksland en Ooltgensplaat, en Verpacht aan diverse Personen en tot onderscheidene tijdstippen om *f* 5628.98 's jaars. — Grondlasten en rente jaarlijks *f* 737.58, Polderlasten 1862 *f* 268.64.

De Veiling zal geschieden in 34 Perceelen, in het breede vermeld in de Aanplakbiljetten en Catalogussen, die bij den Afslag in onderscheidene massa's zullen worden gecombineerd.

Nadere informatien zijn op *franco* aanvrage te bekomen ten Kantore van den Notaris DE VRIES voornoemd.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notarissen *PAATS en NIERSTRASZ*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunnen Principaal, zijn voornemens om op Woensdag den 3 Junij 1863, des namiddags ten 5 ure, in het Lokaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Geldersche kade aldaar, te Veilen en te Verkoopen:

Een hecht en sterk

HUIS,

met diverse ACHTERHUISJES, BOVENWONINGEN en ERVE, aan de zuidzijde van de Hoogstraat, wijk 11, n.° 285, te Rotterdam, bij het Kadaster bekend in sectie N, ns. 211, 212, 213 en 214, ter grootte van 2 Roeden 12 Ellen, met een Aandeel in een gemeenen Gang daarnevens, Kadastraal bekend sectie N, n.° 215.

Grondlasten over 1863 *f* 112.75.

In diverse gedeelten Verhuurd per maand en per week, te zamen voor *f* 1068.80 's jaars.

Te aanvaarden den 1 Augustus 1863.

Te bezigtigen twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van 11 tot 3 ure, op vertoon van een Permissiebillet, verkrijgbaar ten Kantore van genoemde Notarissen, in den Oppert, wijk 6, n.° 8, te Rotterdam, alwaar tevens alle verdere informatien te bekomen zijn.

De 4 PANDEN en ERVEN,

aan den Schiedamschen Dijk, den Kleinen Steiger en de Zevenhuizsteeg te Rotterdam, op den 21 Mei laatstleden door de Notarissen VAN DER HOOP & REEPMAKER en Mr. W. P. A. VOORENDONK geveild, zullen op Woensdag den 27 Mei 1863, des namiddags ten 5 ure, in het Notarishuis aldaar, worden Afgeslagen.

STADS-HERBERG. — NIEUWE WERK.

Duitsch Zomer-Théatre,
IN DE ZAAL DE MAAS.

HEDEN AVOND VOORSTELLING,

door het uitmuntend Gezelschap van het Grand Théatre te *Amsterdam*, onder Directie van den Heer VAN LIER.

Entrée 49 Cts.

PLEIZIERREIS.

Stoombootdienst *Telegraaf*

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN ANTWERPEN EN TERUG.

PINKSTEREN.

OPENING DER KERMIS TE ANTWERPEN.

Van ROTTERDAM.
24 MEI. Van ZATURDAG op ZONDAG 's nachts ten 12 ure.

Van ANTWERPEN.
26 MEI. DINGSDAG 's morgens ten 8 ure.

PASSAGIERS-VRACHTEN:

Groote Kajuit *f* 2.50, Heen en Terug *f* 4.— Voor-Kajuit *f* 1.50, Heen en Terug *f* 2.50.
Passagiers-Bagage vrij. — Kinderen beneden de 10 jaren Halve Vracht.

DE RETOURBILJETTEN ZIJN HET GEHEELE JAAR GANGBAAR.

Van ROTTERDAM.			Van ANTWERPEN.		
27 Woensdag	's morgens	3.—	28 Donderdag	's morgens	8.30
29 Vrijdag	„	5.—	30 Zaturdag	„	10.30

Ligplaats: Boompjes. Informatien bij VERWEY & Co., Cargadoors-Expediteurs te *Rotterdam*.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

ZOMERDIENST.

DAGELIJKSCHE DIENST tusschen ROTTERDAM-MANNHEIM.

ROTTERDAM. AFVAART: BOOMPJES.

Van	ROTTERDAM	langs NIJMEGEN naar	EMMERIK,	's morgens	ten 10½	ure.
„	EMMERIK	naar	KEULEN,	„	„ 7	„
„	KEULEN	„	MAINZ,	's nachts	„ 12	„
„	MAINZ	„	MANNHEIM,	's morgens	„ 4	„
„	MANNHEIM	„	MAINZ,	's middags	„ 2	„
„	MAINZ	„	KEULEN,	's morgens	„ 6	„
„	KEULEN	„	NIJMEGEN,	's avonds	„ 7	„
„	NIJMEGEN	„	ROTTERDAM,	's morgens	„ 9	„

		Enkele Reis.		Heen en terug.	
		G. K.	V. K.	G. K.	V. K.
VRACHT: Van ROTTERDAM naar	NIJMEGEN	*f* 1.80.	*f* 1.20.	*f* 2.70.	*f* 1.80.
„ „ „	KEULEN	„ 4.40.	„ 2.95.	„ 6.65.	„ 4.40.
„ „ „	MANNHEIM	„ 8.75.	„ 5.85.	„ 13.15.	„ 8.75.

De Stoombooten dezer Reederij hebben op het Dek Glas-Paviljoen en ieder 2 Slaapkamertjes, welke laatste voor ééne Reis af te huren zijn.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amst.: 7.10, 9.10, 10.30, 1.45, 3.25, 7.45
„ „ alleen naar 's Hage: 5.45 's nam., 9.45 's avonds
„ „ naar Schiedam op de werkdagen: 12 's middags
„ Amst. naar Rott.: 7.10, 9.10, 11.40, 2.40, 4.30, 7.40
„ 's Hage „ „ 6.50, 9.16, 10.42, 1.50, 4.15, 6.43, 8, 9.53

Aank. te Rott.: 7.30, 10.5, 12.23, 2.37, 4.55, 7.30, 8.45, 10.40

Vertrek van ***Rijn-Spoorweg.***

Rotterd.: 6.30, 8.15, 10.30, 12 (werkd.), 12.25, 2.30, 4.05 (werkd.), 5.50, 7.50, 9.10.
Amsterd.: 6.35, 6.55, 8.20, 11.05, 12.30, 2.40, 4.25 (werkd.), 6.25, 8.30, 9.
Arnh. n. Utr.: 6.10 (werkd.), 7.45, 10.20, 12, 1.35, 6.05, 7.15, 7.45.
Utrecht n. Rotterd.: 5.50, 8.15, 9.05, 12.20, 1.30, 3.40, 5.30 (werkd.), 7.40, 9.45.
Gouda n. Rott.: 7.10, 9.04, 9.35, 1.15, 1.37, 4.37, 5.24 (werkd.), 8.18, 10.32.
Aank. te Rott.: 8.20, 9.40, 10, 1.50, 2.25, 5.10, 7 (werkd.), 8.40, 11.10.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 10.30 's morg. en 3.10 's namidd.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.40 's midd. en 5.35 's namidd.
„ Antw.: 7.50 's morg., 12.20 's midd. en 5.50 's namidd.
de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

ZATURDAG 23 Mei 1863, N°. 122.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Vrijdag 22 Mei.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de

interpellatie van den heer *Groen van Prinsterer*, nopens de Poolsche quaestie.

De heer **Groen van Prinsterer**, die heden nog minder dan gewoonlijk is te verstaan, zegt een kort woord over de nu overgelegde nota, waarover de discussie wel meer licht zal verspreiden. Hij zelf wil er niet meer over uitwijden, maar aan de Vergadering overlaten de beantwoording der vraag: of de Reg. goed gehandeld heeft en of deze stap overeenkomt met de eer en de waardigheid van ons Land?

De heer **de Brauw** geeft als zijn denkbeeld te kennen, dat men twee zaken moet onderscheiden. Eene handeling kan plaats hebben uit sympathie, maar aan den anderen kant moet die sympathie ook geleid worden door het verstand. Het verstand moet dus het hart leiden, en hij gelooft dan ook dat bij een Minister van Buitenlandsche Zaken niet alleen het hart, maar ook het belang der Natie moet spreken. Wat heeft nu de Minister gezegd dat aanleiding heeft gegeven tot de nota: sympathie met Polen. Beschouwt men de zaak uit dat oogpunt, dan is er zeker niemand, die geen sympathie zou gevoelen met het ongelukkig lot der Polen, eene Natie, die bijna honderd jaren geleden uit de rei der onafhankelijke Natien is geschrapt en telkens tracht zich uit dien vernederenden toestand te verheffen.

Ook uit een godsdienstig oogpunt, uit het oogpunt van gewetensvrijheid, verdient de zaak van Polen onze belangstelling. Maar nu vraagt spreker aan den Minister van Buitenlandsche Zaken: indien werkelijk sympathie voor de ongelukkige Polen u dreef om uwe nota aan het Russische Hof te rigten, waarom hebt gij dan niet gehandeld uit eigen beweging; waarom zijt gij dan zoo laat met uwe nota gekomen; waarom hebt gij dan gewacht tot dat anderen u tot het uiten uwer sympathie hebben opgewekt? Als zuivere sympathie u heeft geleid, dan hadt ge reeds vroeger uit u zelf moeten spreken. Maar juist omdat dit niet gedaan is, betwijfel ik, zegt spreker, of enkel zuivere sympathie den Minister wel heeft geleid tot het doen van den stap bij Rusland. De Minister zegt toch, dat het was de opwekking van Frankrijk en Engeland die hem tot dien stap heeft geleid. Dit wordt ook in de nota gezegd. En nu mag ik vragen: kan thans opgaan het denkbeeld dat alleen sympathie den Minister van Buitenlandsche Zaken heeft geleid tot het zenden van zijne nota, en is men niet geregtigd op te merken, dat daartoe buiten die sympathie nog iets anders heeft medegewerkt, en is de veronderstelling gewaagd, dat eerst de opwekking van Frankrijk en Engeland de sympathie van den Minister van Buitenlandsche Zaken heeft wakker geschud? Neen, de Minister heeft afgewacht den prikkel van het buitenland; anders had hoogst waarschijnlijk zijne sympathie besloten gebleven in het hôtel op het Buitenhof. Als spreker nu de nota in handen neemt, dan wenscht hij in geene taalkundige of redekundige ontleding daarvan te treden, waartoe anders wel grond zou bestaan. Hij vertrouwt dat, niettegenstaande de redactie dier nota, de Russische minister die toch wel zal hebben begrepen. Nu heeft de Min. in de Kamer gezegd, dat hij op aandrang van Engeland en Frankrijk den stap bij Rusland heeft gedaan; maar wat blijkt nu uit de nota? dat de Minister zich niet associeert aan de nota's van Engeland en Frankrijk, maar alleen aan die van Frankrijk, en hij heeft daarvoor in de Kamer als reden opgegeven, dat Nederland de tractaten van 1815 niet heeft medegeteekend. De Minister associeert zich dus aan de nota van Frankrijk. Wat wij dus aan Rusland zeggen, is hetzelfde wat Frankrijk gemeend heeft te moeten zeggen. En nu vraag ik aan den Minister of het in het belang van Nederland is zich te associëren aan de politiek van Frankrijk? Ik wil in geene beoordeeling dier politiek treden; het standpunt van Nederland en Frankrijk is zoo verschillend, dat alleen daarom eene appréciatie dier politiek altijd eene verkeerde zaak is. Indien nu de Minister zich houdt aan de nota van Frankrijk, zal dan de Minister ook gevolg geven aan wat Frankrijk in zijne nota zegt: „Ces conflits, comme on peut en juger par celui dont nous sommes en ce moment témoins, n'ont pas seulement pour conséquence d'exciter les esprits d'une manière inquiétante; en se prolongeant, ils pourraient troubler les rapports des cabinets et provoquer les plus regrettables complications." In diplomatieke taal wil dat zeggen: weet ge wel dat, als gij niet zorgt dat de Poolsche zaken in orde komen, ik misschien met u getroubleerd zou kunnen raken, hetgeen zou „provoquer les plus regrettables complications." De Minister van Buitenlandsche Zaken associeert zich nu aan dat gezegde; want, men lette er wel op, Frankrijk spreekt niet van zich alleen, maar van „les cabinets," dat wil zeggen van die Kabinetten, die zich aan Frankrijk aansluiten. Dit nu is, indien men den diplomatieken stijl in het dagelijksch leven vertolkt, eene soort van bedreiging. Nu vraag ik: of het voorzigtig, of het verstandig is zich te associëren aan die verklaring van eene Mogenheid, die bij magte is aan zijne bedreiging gevolg te geven, en zulks door eene Mogendheid die daartoe niet bij magte is? De Minister heeft ons zelf gezegd, dat zijne nota zeer discreet is, want de Min. zeide in zijne rede van 20 dezer, dat die nota met die bescheidenheid is gerigt, welke aan de kleinere strijdkrachten van Nederland voegt. Wat heeft de Minister daarmede op het oog gehad? Waarschijnlijk dat Nederland later zijne kleine strijdkrachten zou voegen bij die grootere strijdkrachten, wanneer dit mogt blijken noodig te zijn. De Minister heeft dus in zijne nota niet alleen gezegd dat hij het met Frankrijk eens is en dus ook met Rusland getroubleerd zou kunnen geraken, maar de Minister heeft ook gewezen op onze strijdkrachten. Wij hebben dus, als Frankrijk mogt goedvinden later oorlog te maken, van dezen Minister van Buitenlandsche Zaken te wachten, dat hij Nederland aan dien oorlog zou doen deelnemen. Nu vraagt spreker of de Minister hier gehandeld heeft overeenkomstig de traditien onzer diplomatie, om zooveel mogelijk onze neutraliteit te handhaven. Maar bovendien is die nota ook in strijd met het gevoelen van den Minister omtrent onze betrekkingen met het buitenland. Het is nog zoo lang niet geleden, dat de Minister zich ook omtrent eene dergelijke zaak heeft uitgelaten. Het betrof het doen van waarschuwing aan het Spaansche Gouvernement nopens de geloofsvervolging aldaar Toen heeft de Minister, en spreker gelooft teregt, elke tusschenkomst afgewezen, op grond, dat het voor kleine Staten hoogst moeijelijk is zich in de aangelegenheden van anderen te mengen, en, voegde de Minister er bij, algemeen moet voor ons het beginsel gelden om ons niet te mengen in de binnenlandsche aangelegenheden van andere Staten, omdat wij hen anders het regt zouden geven zich ook met onze inwendige aangelegenheden in te laten. Die taal was voorzigtig. Maar wat heeft de Minister nu gedaan? In eene zaak van veel grootere strekking, die eigenlijk is eene zaak tusschen het Russische Gouvernement met een deel zijner onderdanen, gaat de Minister zich mengen. Hadden wij nu nog de tractaten van 1815 nopens Polen medegeteekend, er ware misschien nog eenige reden geweest voor den stap der Nederlandsche Regering, maar thans bestond die reden zeker niet.

Er bestond nu niet de minste reden, waarom de Minister zou afwijken van zijn stelregel om zich niet te mengen in de inwendige aangelegenheden van andere Staten. De Minister is zich dus niet consequent gebleven; als men sympathie heeft voor het eene en men handelt niet, dan moet men dit ook niet later doen; want, nu wij ons gemengd hebben in eene zaak tusschen Rusland en zijne Poolsche onderdanen, heeft Rusland ook het regt, volgens den Minister zelven, zich te mengen in onze inwendige aangelegenheden. Spreker gelooft dus, dat hier het verstand niet sterk bij den Minister heeft gesproken. Hij acht den gedanen stap hoogst onvoorzigtig en is van oordeel dat die bovendien gedaan is op eene wijze, die niet overeenkomstig is met de waardigheid van den Minister van Buitenlandsche Zaken van Nederland.

Wat nu de motie van orde betreft, in zeker opzigt doet het hem leed, dat de heer Groen die heeft voorgesteld. Hij moet toch erkennen, dat hij sedert eenigen tijd niet veel hecht aan motien van orde. Wordt toch zulk eene motie verworpen, die den schijn heeft van eene vijandelijke strekking tegen het Gouvernement te hebben, dan wordt aan de andere zijde triomf geroepen, alsof de waarheid door de verwerping eener motie kon worden veranderd, alsof het niet vaststond dat hier is gehandeld tegen het belang en de waardigheid van het volk. Of men dus de motie aanneme of verwerpe, het is spreker volmaakt onverschillig, want de waarheid zal toch altijd blijven dat hier gehandeld is met voorbijzien van het belang van Nederland, door zich aan de meest inneutrale politiek te verbinden. Wat toch zal de Minister zeggen, als Frankrijk, getroubleerd rakende met Rusland, later zijne strijdkrachten zal aanwenden? Zal de Minister dan zeggen: nu zal ik nog mijne kleinere strijdkrachten leveren? Ziedaar het onvoorzigtige van den gedanen stap. Men heeft tegen het belang van Nederland gehandeld door de indiening van eene nota, waartoe volstrekt geen noodzaak bestond. Wat er evenwel met de motie gebeure, het komt spreker voor dat zij volkomen de waarheid bevat, namelijk dat de Minister verlaten heeft de politiek van onzijdigheid die ons past. De motie is niet gerigt tegen het denkbeeld dat aan de nota ten grondslag ligt, ook niet tegen hetgeen wat Frankrijk en Engeland verlangen dat door Rusland in het belang zijner Poolsche onderdanen worde gedaan, maar de motie is gerigt tegen de handeling zelve van het Nederlandsche Gouvernement, dat zich ingelaten heeft in eene zaak waarmede het niets mede te maken heeft en waardoor het voor Nederland heeft verlaten den weg, tot nu toe in onze diplomatieke onderhandelingen gevolgd.

De heer **Heemskerk Az.** is ook geen vriend van motien van orde, maar hij acht zich verpligt zijn gevoelen te uiten omtrent de motie welke ons is voorgedragen. Eergisteren was hij er zeer ongunstig tegen gestemd; hij had er twee bezwaren tegen: 1°, zijne sympathie voor het lijdend en strijdend Polen dat in Nederland zoo veel deelneming heeft gewekt, en de worsteling van een volk om zich aan een dwangjuk te onttrekken kan niet anders dan sympathie inboezemen; — 2°, het kon gebeuren dat de nota een onschuldig karakter had, en dan zou de motie eene verkeerde werking hebben. Doch na kennisneming van de stukken is spreker van denkwijze veranderd en is veel gunstiger gestemd voor de motie, die hij nu allezins geregtvaardigd acht. Hij zal er weinig over zeggen, na hetgeen de vorige spreker in het midden heeft gebragt, met wien hij in vele opzigten overeenstemt. Voorzeker ook een kleinen Staat past fierheid als hij voor gekrenkte regten optreedt; maar hier is het eene ongeroepen bemoeijing, en dat wel op een toon van hooghartige welwillendheid jegens eene groote Mogendheid; zoo zelfs dat er gewaagd wordt van een *esprit de conciliation* die ons bezielt. Maar wat nog meer treft dan die hooghartige toon, is dat door dien toon heen eene zekere trilling of krimping merkbaar is onder de hand van hem die de pressie op ons heeft uitgeoefend.

Eergisteren heeft spreker met verbazing den Min. zien wijzen op onze kleine strijdkrachten. Hij vroeg zich af: de Nederlandsche Min. van Buitenl. Zaken zal toch niet aan Rusland eene soort van casus belli rigten? Maar die bevreemding is nu verdwenen, als spreker in aanmerking neemt dat men de denkbeelden overneemt van de nota van het Fransche Gouvernement. Dan heeft de Min. met reden over die strijdkrachten gesproken; want, hoe ook ingekleed, straalt er in de Fransche nota een oorlogzuchtige geest door. En nu vraagt spreker, vertegenwoordigt dit den geest en den zin van het Nederlandsche volk? Gisteren nog zijn met geringe meerderheid en schoorvoetend, na aanneming van een amendement, gelden toegestaan voor het pantseren van eenige schepen tot verbetering onzer kustverdediging. Het blijkt daaruit zeer: wij waarderen de zegeningen des vredes als de grootste waarborg voor een volk als het onze. En hoe kan het dan in den geest der Natie liggen als wij ons geheel associëren met de *troubles* en *complications* welke in de Fransche nota in het verschiet worden vertoond? Nu heeft de Min. den 20 mei gezegd dat de nota een vriendschappelijken raad bevatte; doch spr. vindt geen woord daarvan, zoo min in het Hollandsche stuk als in de Fransche nota; ook daarin ziet men geene raadgeving. Zij bevat alleen eene vage en onbepaalde verwachting tot het scheppen van een beteren toestand. Niet de Fransche, maar de Engelsche nota bevat de raadgeving om de constitutie van Alexander I te herstellen. Daaraan heeft onze Regering zich niet geassocieerd, en in onze eigene nota is er niets van een vriendschappelijken raad. Nog één punt: het komt spr. eenigzins onverklaarbaar voor dat de nota eerst den 13 mei is ingediend. Zij is van den 28 april gedagteekend; was den 3 mei te St. Petersburg en is eerst den 13 voorgelezen. Er moet dus tusschen dien tijd iets hebben plaats gehad dat de Regering verzwijgt; want op 13 mei waren bovendien de antwoorden van Rusland aan de andere Mogendheden reeds bekend; daardoor verviel als het ware het object onzer nota op *dat* tijdstip.

Spr. zal dus voor de motie stemmen, die met gematigdheid en zonder hostiliteit tegen het Ministerie is gesteld, maar die hij beschouwt als eene vriendschappelijke raadgeving dat de Regering geen tweeden stap zal doen. Spr. wenscht nog eene vraag om inlichting te doen, welke van invloed kan zijn op een te nemen besluit. Het is namelijk deze: of de Regering antwoord van Rusland verwacht? Zoo neen, dan ziet hij daarin geen bewijs voor hetgeen de Minister zeide over de goede opname der nota, maar juist het tegenovergestelde. Indien de Minister echter antwoord verwacht, dan zou men misschien de beraadslaging in de Kamer kunnen verdagen tot na de mededeeling van dat antwoord.

De heer **Godefroi**: Ik begin met den Minister van Buitenlandsche Zaken dank te betuigen voor de welwillendheid dat hij de Kamer in het bezit heeft gesteld der nota. Ik herhaal teveus de hoop, dat ons ook worde kenbaar gemaakt het antwoord dat wij van Rusland hebben te wachten. Ik voeg hier niet bij wat de Minister van Buitenlandsche Zaken zeide: als Rusland dit noodig acht, want, als Rusland niet zou antwoorden, dan zou ik daaraan eene beteekenis geven, die ik voor de waardigheid der Regering en voor de eer van het Land diep zou betreuren. Ik zal mijne stem voor de motie uitbrengen, niet omdat ik mij in elk opzigt kan vereenigen met de motieven, waarmede de heer Groen, in zijne merkwaardige rede zijne motie heeft geadstrueerd; ook niet omdat ik niet eenige bedenking zou hebben tegen de wijze waarop de motie is geredigeerd. Maar men moet hier over bezwaren heenstappen, en ik grijp de motie aan als de vorm waarin ik te kennen wil geven, dat ik de handelwijze van den Minister van Buitenlandsche Zaken niet kan goedkeuren. Ik betreur dat wij eenigen stap gedaan hebben, maar nog meer betreur ik het dat, nu die stap is gedaan, hij zoo is gedaan als in de nota is vervat. Bij mij heeft zich de vraag: of wij eenigen stap hadden moeten doen? opgelost in eene andere vraag: zouden wij ons *proprio motu*, zonder eenigen aandrang van buiten, tot Rusland gewend hebben omtrent de zaken in Polen? En dan antwoord ik ronduit: neen. De Minister van Buitenlandsche Zaken zou dit niet gedaan hebben; want, had hij het willen doen, de tijd daartoe was dan reeds lang daar geweest. Neen, de Minister van Buitenlandsche Zaken zou het niet hebben gedaan. Hij zou de zaak overdenkende, tot dat besluit zijn gekomen; hoe groot onze sympathie ook moge wezen, eene diplomatieke tusschenkomst moet alleen getoetst worden aan ons politiek belang. Ons politiek, ons eigen nationaal belang, ziedaar den toetssteen. Daarom onderdrukt men nog niet de sympathie die men gevoelen kan voor den tegenwoordigen toestand van Polen, voortgevloeid uit oorzaken en vergezeld van gevolgen, die het hart doen bloeden. Die sympathie heb ik ook, maar mijne sympathie is cosmopolitisch. Ik heb sympathie, onverschillig of het onregt gepleegd worde in Polen, in Zweden, in Spanje of waar ook. Mijne sympathie is ook niet anders wanneer ik denk aan de slagtoffers der gruwelen van de Polen zelven; die ja, zijn verklaarbaar, maar toch nooit verschoonbaar. Die sympathie mag en moet luide spreken. Maar de vraag is: moet die zich oplossen in eene regeringsdaad. En dan zeg ik nogmaals: *proprio motu* hadt gij nooit gehandeld, want dan ware de tijd daartoe reeds lang gekomen. Even min als vroeger ons politiek belang ons bewogen heeft om ons te mengen in buitenlandsche aangelegenheden, even min bestond die reden ook hier.

Maar wij hebben nu eenmaal den stap gedaan, en zulks op aanzoek van Frankrijk en Engeland. En nu zeg ik dat de heer de Brauw teregt heeft opgemerkt, dat de prikkel van sympathie eerst is opgewekt, toen de Fransche en Engelsche gezanten den Minister op zijn departement kwamen verzoeken zich bij de nota's hunner Regeringen aan te sluiten. Maar werden wij dan door dat aanzoek gedwongen; moesten wij een stap doen omdat Frankrijk en Engeland ons daartoe uitnoodigden? Neen. De zaak verandert daardoor niet van toestand. Wat *vóór* het aanzoek ons belang niet medebragt, kon het dit ook niet *na* het aanzoek. De wenschen van Frankrijk en Engeland zijn overigens zeer natuurlijk. Dat Frankrijk en Engeland wenschen van de Poolsche zaak eene Europesche zaak te maken, de reden daarvoor is niet ver te zoeken. Eene andere vraag is: of er homogeniteit tusschen Frankrijk en Engeland bestaat omtrent die reden? En nu heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken ook veel te sterk gesproken van die algemeene sympathie in geheel westelijk Europa. Van Denemarken toch is niets gebleken; van geheel Duitschland evenmin, behalve van Oostenrijk, dat echter hier enkel gehandeld heeft als groote Mogendheid.

Maar nog te meer heeft mij verwonderd de gemakkelijkheid, waarmede de Min. van Buitenlandsche Zaken tot dien stap is overgegaan, omdat zelfs aan een zweem van pressie hier niet kan worden gedacht. Ware er pressie uitgeoefend, ik zou het toegeven er aan sterk hebben afgekeurd. Nederland is nog groot genoeg om niet voor buitenlandsche pressie te behoeven te zwichten. Maar er is hier volstrekt geen pressie, want de vorm der uitnoodiging van Frankrijk en Engeland was van dien aard dat er zelfs, indien ik het woord mag gebruiken, geen gêne zou hebben behoeven te bestaan tegenover die beide Mogendheden om het verzoek te weigeren. Elk gevaar, elke vrees voor eene minder goede verstandhouding met Frankrijk en Engeland, was vrij verwijderd.

En hoe is nu aan dat aanzoek gevolg gegeven? Mijnheer de Voorzitter! Ik zal hier slechts constateren, omdat het niet genoeg kan herhaald worden dat het gevolg geven aan het aanzoek niet is overeen te brengen met het belang van het land. Men heeft zich aangesloten, zonder eenige reserve hoegenaamd, aan de Fransche nota. En wat zegt nu de Minister van Buitenlandsche Zaken in zijne depeche van 28 april, dat hij meent verpligt te zijn aan het Russisch Kabinet te doen kennen: „les vues du Gouvernement des Pays-Bas sur les évènements douloureux auxquels s'intéresse l'humanité toute entière." En welke zijn nu die „vues?" Het zijn „les idées que suggère au Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur des Français l'état des choses en Pologne." Dus de meest ongereserveerde, de meest ongeclausuleerde adhaesie aan die denkwijze. Daaraan associeert men zich, daaraan bindt men zich vast. En nu is die Fransche nota merkwaardig door hare gematigdheid en waardigheid. Ik ontken dit niet, maar men kan ook niet anders verwachten van een man van zooveel tact (want ook in een groot land moet de Minister van Buitenlandsche Zaken tact hebben) als de Fransche Minister van Buitenlandsche Zaken. Maar die Fransche nota spreekt op meer dan eene plaats op eene wijze tegen Rusland, waarop Frankrijk kon en welligt mogt spreken, maar waarop wij, in ons eigen belang, niet geroepen waren tot die Mogendheid te spreken. Als Frankrijk tot Rusland zegt: „ces convulsions, devenues périodiques, sont le symptôme d'un mal invétéré; elles attestent l'impuissance des combinaisons imaginées jusqu' ici pour réconcilier la Pologne avec la situation qui lui a été faite" en van de onlusten sprekende zegt: „en se prolongeant, ils pourraient troubler les rapports des cabinets et provoquer les plus regrettables complications," — dan zijn dit alleen lessen aan Rusland. Maar het zijn lessen die wij niet te geven hebben, omdat ons belang het niet medebrengt. En intusschen geven wij die lessen door onze ongereserveerde adhaesie aan de Fransche nota. Zonderling is het ook dat die adhaesie in een onmiddellijk verband staat met „l'esprit de conciliation qui nous anime," even als of wij tegenover Rusland als eene partij staan, dat het er prijs op moet stellen zoo wij in een verzoenenden geest willen spreken. Vraagt men mij nu: zoudt gij dan tevreden zijn geweest, gij die afkeurt dat wij onze adhaesie uitsluitend gegeven hebben aan de Fransche nota, als wij ons hadden aangesloten zoowel aan de Fransche als aan de Engelsche nota, of enkel aan die van Engeland, dan antwoord ik: neen. De Minister van Buitenlandsche Zaken had volkomen gelijk toen hij eergisteren betoogde, dat het voor ons niet geraden was ons te gronden op de Engelsche nota. Maar noch de Fransche, noch de Engelsche nota hadden dan ook hier moeten zijn het *point de départ*. Als wij eens zoover kwamen om van oordeel te zijn dat wij aan het aanzoek van Frankrijk en Engeland gevolg moesten geven om tot Rusland te spreken, dan hadden wij dit zelfstandig moeten doen, en krachtig op den voorgrond moeten stellen dat ons belang niet medebrengt om ons te mengen in diplomatieke tusschenkomst bij buitenlandsche verwikkelingen, maar dat wij enkel de stem der menschelijkheid hebben willen doen hooren. Dat had ons zelfstandig standpunt moeten wezen tegenover Rusland.

Als men nu de depêches, die door andere Mogendheden tot Rusland gerigt zijn, vergelijkt met onze depêche van 28 april, dan is die vergelijking hoogst merkwaardig, want in die depêches is juist het standpunt in acht genomen. In de Spaansche, in de Zweedsche depêches wordt zelfs gezegd dat men niet wil disputeren over de nota's van Frankrijk en Engeland. Spanje, een Katholiek Land, gaat zelfs zoo ver van op den voorgrond te stellen, dat het 't beginsel van revolutie veroordeelt, maar Koningin Isabella vraagt aan Keizer Alexander: „grace et indulgence pour les vaincus." De Min. had dus daaraan een voorbeeld kunnen nemen, daargelaten evenwel of hij eenigen stap had moeten doen.

Het doet mij leed dat ik in deze zaak op nieuw zie bevestigd het oordeel dat ik vroeger over het Regeringsbeleid van dezen Minister van Buitenlandsche zaken heb uitgesproken. Ik wijt dan ook met den heer Groen hetgeen gebeurd is enkel aan gemis aan bekwaamheid. Ik mag toch niet daaraan denken, dat men ons in het beheer der Buitenlandsche zaken zou gaan vertoonen eene rigting van politiek vertoon en parade, waarvoor de Hemel ons zal bewaren!

De heer **van der Linden** begint met op te merken, dat de Regering niet gezind was om de nota in de Staats-Courant op te nemen, omdat daardoor aanleiding tot velerlei verkeerde oordeelvellingen kon worden gegeven. Maar hij moet toch vragen of het ongepast ware geweest dat er eenige stap gedaan ware? Hij gelooft dit niet; maar hij schrijft het stilzwijgen toe aan den ouden sleur bij het Departement van Buitenlandsche Zaken heerschende, waarvan hij als bijzonderheid mededeelt dat eenmaal een gesloten grenstractaat vier en twintig jaren na de teekening van de overeenkomst in de Staats-Courant werd geplaatst. Hij wenscht er op aan te dringen dat, zoo hem voorkomt, de tijd gekomen is om met die antecedenten van dien ouden sleur te breken.

Nu wat de motie aangaat, zoo als die is toegelicht in de verschillende redevoeringen van den heer Groen, want hij heeft er verschillende uitleggingen aan gegeven.

Volgens eene dier redevoeringen moet de motie strekken tot afkeuring van de handeling des Ministers, doch wil zij er geene kabinets- noch portefeuille-quaestie van gemaakt hebben. Dat wilde de voorsteller volstrekt niet; doch het kwam spr. voor dat er in die rede toch wel zoo wat van aan was. Hoe dit zij, de heer Groen roept de Kamer op om zijne motie aan te nemen. En nu wijst spr., in de eerste plaats, op den persoon die de Kamer oproept, den standvastigen geestverwant van de politiek die thans in Pruissen gevolgd wordt en die daar zoo zeer de afkeuring der natie gaande maakt, zoodat men daarop wel van toepassing kan maken de spreuk, door den heer Groen wel eens gebezigd, dat de Regering hare kracht zoekt in isolement.

En wat in 't bijzonder de motie betreft, ik let niet op hare woorden, zegt spreker, evenmin als de voorsteller niet op de woorden der nota wenscht te letten. De motie zal zijn, zegt de heer Groen, de uitdrukking van de publieke opinie in ons Land, en daartegen is protestatie onmisbaar. De heer Groen wil de verklaring, dat de Kamer het niet eens is met de gevoelens van sympathie, in de nota uitgedrukt. Die spreker heeft de quaestie van sympathie zeer behendig verborgen onder een tafereel van de Fransche politiek. Ik, zoo min als hij, ben een aanbidder van die politiek, maar ik vraag, komt dit hier te pas? Komt het te pas hier te vragen: wat heeft Napoleon I voor Polen gedaan? Kan men dan ook niet vragen: wat heeft Katharina van Rusland of Nicolaas voor Polen gedaan? Niemand, van welke rigting ook, kan de geschiedenis van Polen lezen, of hij wordt verontwaardigd over de laagheid en de wreedaardigheid, waarmede dat volk is onderdrukt, en wanneer het dan eene poging doet om zijn nationaliteit te herwinnen. zullen wij dan zwijgen, ons isoleren?

Nu zegt men wel: de stap was daarom zoo verkeerd, omdat die Rusland ontstemmen kon, en er zijn tijden geweest, dat een bondgenootschap met Rusland niet werd versmaad. — Dus hadden wij ons moeten onthouden uit dankbaarheid voor Rusland. Hier moet ik toch in herinnering brengen het gevoelen van een spreker in 1851, den heer Groen zelf, die toen bij de quaestie over de Russische schuld gewaagde van „*de wandaden die Rusland tegenover Nederland* gepleegd heeft."

En zullen wij nu uit dankbaarheid voor die „wandaden," geen gebruik van onze vrijheid van spreken maken, waar het geldt een verdrukt en vertrapt volk?

We moesten ons onthouden, zegt de heer Groen, want onze nota zal gelden voor de uitdrukking van de publieke opinie van ons Land. Die opvatting moest gekeerd worden; daartegen moest geprotesteerd worden, te meer, omdat naar de practische rigting, die vooral dit Ministerie aan het Nederlandsche Staatsregt geeft, het zou kunnen gebeuren, dat de publieke opinie in hare officieuse diplomatische vertolking, „met de opinie noch van de Volksvertegenwoordiging, *noch van de Natie, noch van dengene aan wien het opperbestuur der buitenlandsche zaken is opgedragen, overeenkwam.*"

Het is vooral deze laatste uitdrukking, die ik met den meesten ernst afkeur, omdat ik er in zie eene poging om in te dringen in de verhouding tusschen de Kroon en de Regering, eene poging die daarom afkeuring verdient, omdat zij tegen onze Staatsregeling gekant is.

Bestaat er zoodanig verschil, dan moet men het aantoonen, en anders kan men dergelijk beweren niet anders dan als eene slinksche insinuatie bestempelen. Ik dring er niet in, maar ik zeg dit, dat geweld, gewetensdwang, onderdrukking der vrijheid, nooit eenige sympathie heeft gevonden bij eenig lid van dat edel Huis, dat, als er van Neêrlands glorie sprake is, zoo menige schitterende plaats inneemt.

En 't Volk, zou dat sympathie voor Rusland hebben? Alsof hier niet ingeboren was de zucht naar vrijheid van godsdienst en geweten. Maar de heer Groen schermt eigenlijk met de woorden „Volk" en „Natie" en „indrukken der Natie." Dit doet mij denken aan eene vroegere woordspeling; toen zeide die spr.: „ik weet het dat de sommiteiten der wetenschap in zake van godsdienst en onderwijs het niet met mij eens zijn, ik weet dat de meerderheid der Kamer tegen mij is, maar.... de *Natie* is 't wel met mij eens." Ik nu verlang zoowel in Spanje als in Polen, of 't geldt Protestanten of Katholieken, of andere gezindten, handhaving van godsdienst- en gewetensvrijheid, en daarom heb ik deernis met een Volk, dat ook in zijne vrijheid van godsdienst belaagd wordt.

En wat heeft de heer Groen zelf vroeger gezegd? Bij de bespreking van eene andere buitenlandsche quaestie (nopens de Bijbelverspreiding in Spanje)? Hij heeft toen gezegd: „ik ontken dat dit is eene quaestie van louter binnenlandschen aard." Wat in Spanje gebeurt, voegde hij er bij, is in strijd met alle beginselen van vrijheid; het is een internationaal wanbedrijf. Dus dáár heet het een internationaal wanbedrijf, en valt men de Regering hard omdat zij zich niet *officieel* gewend heeft tot de Spaansche Regering; maar nu men hier eene zachte nota aan Rusland gerigt heeft, nu wordt het voorgesteld alsof men de vrijheid en zelfstandigheid van het land in gevaar heeft gebragt. De heer Godefroi had ook bezwaren en heeft andere modellen eener nota aanbevolen. Spreker dankt intusschen den Minister dat hij die Spaansche modellen niet heeft nagevolgd. Hetzelfde lid zeide nog dat wij Rusland geene lessen moesten geven, niet omdat wij te klein zijn, dan konden wij wel lessen geven, maar omdat dit strijdig is met ons belang. Spr. begrijpt die definitie niet goed. Wat is de beteekenis der vraag die ons onderworpen wordt en van de handeling die het Gouvernement had moeten plegen? of wij nalaten zouden onze stem te voegen bij de algemeene sympathie voor Polen, terwijl vele Natien daaraan deel namen. Dat was het standpunt. Engeland en Frankrijk verzoeken ons een stap mede te doen. Hadden wij aan dat verzoek niet voldaan, wat zou daarvan het gevolg zijn geweest? Zou men daaruit niet de strekking hebben afgeleid dat er aansluiting bestond aan de politiek van Rusland of Pruissen?

En nu zegt spr. dat het zeer goed is dat de Regering de handeling heeft gepleegd. Wel beweert men dat wij ons door Frankrijk hebben laten bang maken en daarom volgzaamheid hebben betoond. Maar dat zijn alle gratuite stellingen van den heer Godefroi zonder bewijs. Immers de uitnoodiging is ook van Engeland uitgegaan. Men sluit zich dus niet aan Frankrijk aan, maar aan het grootste deel der Westersche Mogendheden. En nu moge men hoog opgeven van veel sympathie voor Polen. Het staat gelijk met de zoogenaamde free-traders. Zij zijn *zeer* voor de free-traders, maar niet in dit of dat speciale geval. Zoo is het ook hier. Men heeft veel sympathie voor Polen; maar nu deze ongelukkige Min. van Buitenlandsche Zaken aan het bewind is, moeten wij daarvan niet doen blijken. Spr. geeft door verwerping der motie te kennen dat de publieke opinie sympathie heeft voor het ongelukkige Polen.

De heer **van Voorthuysen** is het met den spreker uit Limburg volstrekt niet eens dat de tegenwoordige zaak van zoo eenvoudigen aard is. Op meer dan een punt heeft hij de rede van dien spreker met belangstelling aangehoord, en met genoegen daaruit ontwaard dat Limburg over den stap door de Regering gedaan zoo tevreden is. Intusschen is hij het nog niet zoo geheel eens dat men aan Polen die eer had moeten bewijzen. Hij toch geeft er de voorkeur aan dat de moedige afstammelingen van een edel Volk, getrouw aan de leus: Eendragt maakt magt, zelven hunne vrijheid bekampen. Gaarne erkent hij dat hij groote sympathie voor dat Volk gevoelt; maar het moet, gelijk Zwitserland en Nederland, zelf zijne vrijheid herkrijgen. Als het op de hulp van vreemden zou moeten wachten, dan zou die sympathie ongetwijfeld verzwakken. Bij de beschouwing van deze zaak mag hij niet voorbij zien den staat van zaken in Frankrijk, waar eene Republiek in een Keizerrijk werd herschapen, waar de drukpers aan knellende banden ligt. Het heeft hem bevreemd dat de nota is uitgegaan van een Minister die deel uitmaakt van een Kabinet, waarvan het hoofd nog in 1859 het groote voorregt heeft geschetst dat een kleine Staat bezit, van zich van alle inmenging in zaken van anderen te kunnen onthouden. Hij zou geen verwijt tot den Minister hebben gerigt, wanneer deze uit zich zelven eenig blijk van sympathie zou hebben gegeven, maar het doet hem leed dat er eene ongelukkige aansluiting aan eene politiek heeft plaats gehad, die zich in Savoije heeft doen kennen. Na de lezing van de nota kan hij niet anders dan zijne sterke afkeuring over die handeling kenbaar maken.

De heer **van Goltstein** zegt dat hij in de vorige zitting een dergenen was die hun bijzonder verlangen hebben kenbaar gemaakt, dat de Minister van Buitenlandsche Zaken de thans bekende nota zou overleggen. Hij behoort dan ook tot degenen die heden morgen door den spreker uit Arnhem zijn uitgenoodigd daarover een woord in het midden te brengen. Bijkans had hij echter het stilzwijgen bewaard, daar vorige sprekers reeds duidelijk hebben aangetoond, wat in de nota de bijzondere aandacht tot zich trekt. Het is echter niet enkel wegens de nota zelve dat de houding der Regering aan velen niet welgevallig was, maar het is in het algemeen omdat men daardoor de staatkunde van onzijdigheid en van afzondering die door ons land werd gevolgd, heeft laten varen, terwijl men daarentegen een eersten stap gedaan heeft op den weg eener staatkunde van inmenging. Naar zijn oordeel moet een handelsstaat, die uitgebreide kolonien heeft gelijk wij, en die niet bij magte is in de rij der groote Mogendheden te treden, de staatkunde van onzijdigheid en afzondering volhouden. Daarvan is dan ook nimmer afgeweken, dan ten nadeele van het land zelf. Wel hebben wij vroeger eene groote rol vervuld en ons groote offers getroost om voor vrijheid strijd te voeren, maar op overspanning volgde uitputting; toen vond onze stem geen ingang meer, en toen werd over en zonder ons beslist. Van dien tijd af is het stelsel van afzondering te regt gevolgd, en wij hebben daarvan de goede vruchten geplukt. Ja, wij hebben ons in den grooten omwentelingstijd aan eene groote Mogendheid aangesloten, ons groote offers getroost, maar wij werden uit de rij der onafhankelijke Staten gewischt. Na de herkrijging van onze onafhankelijkheid hebben wij geleerd op eigen krachten te steunen, en niet op bondgenooten die ons in de ure des gevaars aan ons lot overlieten. Nadat een deel van het Rijk was afgescheurd hebben wij getoond dat wij voor niemand de knie buigen dan voor het Opperwezen. Spr. herinnert welke onze houding was tijdens den oorlog in de Krim. Ook toen werd strikte onzijdigheid in acht genomen, en zelfs met kracht aanbevolen van die zelfde zijde die thans aan het bewind is.

De verschijning van een oorlogsvaartuig in onze havens werd zelfs van dien kant reeds als een inbreuk op de onzijdigheid aangemerkt. Ook in den Italiaanschen krijg hebben wij die onzijdigheid in het oog gehouden. Dat is dus de traditionele, de voortdurende politiek van Nederland, en nu is de eerste stap gedaan om daarvan af te wijken. Daarom is het noodig een woord van waarschuwing aan de Regering te rigten, om niet verder te gaan. Nu heeft men wel gezegd: waarom kan men geene meewarigheid voor het lot van Polen betoonen? Het komt er echter op aan of wij medelijden aan den dag leggen, dan wel of wij partij trekken. Wij gevoelen allen het grootste medelijden voor allen die onderdrukt worden, maar het is de vraag of het belang van Nederland medebrengt zich te mengen in een strijd, die ontstaan is tusschen een Vorst en een deel zijner ingezetenen? Of wij dit moeten doen, terwijl de Vorst vergiffenis aanbiedt en inwilliging van billijke wenschen belooft, mits slechts de orde hersteld zij? Die toezeggingen zijn afkomstig van een Vorst, wiens woord men kan vertrouwen en die zich een onvergankelijk gedenkteeken heeft gesticht door de vrijheid der lijfeigenen uit te spreken en tot stand te brengen. Moet Nederland dan partij trekken voor hen die in geen vergelijk willen treden, en die alleen vrijmaking willen van het dwangjuk waaronder zij gebukt gaan? Hij is het ook niet eens dat wij aan den aandrang van Engeland en Frankrijk hadden moeten toegeven. In de nota van Engeland wordt gesproken van de eerbiediging der tractaten van 1815. Wij hebben slechts adhaesie aan die tractaten verleend; wij waren slechts lijdelijke aanschouwers daarvan; wij behoeven voor de handhaving dier tractaten dus niet op te treden. Waren wij intusschen daarbij nog gebleven, dan had art. 1 van het tractaat van 9 junij 1815 de grondslag van de gewenschte regeling moeten zijn. Meer kan men niet eischen, en Engeland verlangde ook niet verder te gaan. Bovendien is van den kant van Engeland openlijk verklaard dat dit land nooit verder zou gaan dan het doen van bloote vertoogen. Na de lezing van de ingediende nota blijkt het echter dat wij veel verder zijn gegaan; dat wij ons hebben aangesloten aan de denkbeelden van het Fransche Kabinet; en welke die denkbeelden zijn blijkt uit de Fransche nota. Men gewaagt daarin van combinatien, schikkingen en overeenkomsten om een einde te maken aan het ingekankerde kwaad. Men cijfert de tractaten van 1815 daarin weg. Wij geraken op een geheel onzeker terrein en komen tot eene geheele vrijmaking van Polen van de Russische heerschappij. De slotsom der Fransche nota is, dat de weg tot voorziening nog wel niet is afgesloten, maar dat die toch ligt afgesloten kan worden. Spr. vraagt wat dan het gevolg zijn zal van den gedanen stap? Het belang van Nederland had gevorderd niet tusschen beide te komen, maar zeker niet op zoodanige wijze die zoo ver heen kan leiden als de tegenwoordige handeling.

De heer **Schimmelpenninck** gelooft ook dat door de Regering eene gewenschte onzijdigheid niet geheel in acht genomen is. Hij meent dat de spreker uit Almelo de quaestie eigenlijk heeft verplaatst. Het geldt hier uitsluitend de vraag, of aan de eischen van eene strikte neutraliteit is voldaan? Er bestaat een groot verschil tusschen inmenging in inwendige aangelegenheden van andere Staten, en inmenging in een bestaand verschil tusschen groote Europesche Mogendheden.

De heer **de Meester** zal niet spreken over den vorm der nota, maar hij ziet daarin slechts een woord van sympathie voor eene verdrukte natie, eene sympathie die men in deze eeuw wel mag aan den dag leggen. Met het oog op hetgeen vroeger in Polen is voorgevallen, gelooft hij dat het de pligt van Nederland was bij eene bevriende Mogendheid een woord van sympathie voor Polen uit te spreken. Men zegt wel: wat hebben wij met Polen noodig? En hij antwoordt dat Nederland wenscht dat de verdrukking ophoude. Hij beschouwt het als eene historische onnaauwkeurigheid die men in de discussie heeft aangevoerd, dat Nederland aan zich zelf zijne vrijheid heeft te danken. Hij behoeft slechts te herinneren aan de hulp der Protestantsche Vorsten in Duitschland, die wij hebben ondervonden; aan de hulp door Frankrijk verleend om het Spaansche juk te verbreken. Zoo wij geene hulp uit het buitenland hadden ontvangen, zouden wij dan den eersten strijd tegen Spanje hebben kunnen doorworstelen, en zouden wij dan thans geen woord van sympathie voor een onderdrukt volk mogen spreken? Dat is onmogelijk. En nu heeft men wel gezegd dat er geene vergelijking te maken is tusschen den onafhankelijkheidsstrijd van Polen en van Nederland, maar dan erkent spreker wel dat er eenig onderscheid bestaat, dat echter ten voordeele van Polen uitloopt; want, uitgenomen Gelderland, zijn al de overige gewesten opgestaan tegen den Vorst die par droit de naissance het gezag voerde. Dat neemt niet weg dat die revolutie door hem steeds wordt toegejuicht omdat onze privilegien waren vertrapt. En toen wij in 1813 den dwingeland hebben verjaagd, hebben wij toen geen sympathie van het buitenland verworven? Hij gelooft dus dat thans het Nederlandsche volk ook geroepen is een blijk van sympathie te geven, en te trachten de Poolsche natie door banden van vriendschap aan ons te verbinden; de Poolsche natie, die nooit vernietigd zal worden zoo lang er nog één Pool overblijft.

De heer **van Bosse** merkt op, dat het debat eenigzins van natuur is veranderd en in eene minder practische rigting is overgegaan. Dezen morgen hebben drie sprekers de aandacht gevestigd op de nota en hare bewoordingen. Dit betoog is nog door geen enkel lid wederlegd. Er wordt meer gesproken over de motie. Volgens den heer van der Linden is de motie eene sterke afkeuring der handeling van de Regering; volgens anderen is die motie eene verborgen afkeuring wegens de uitgedrukte sympathie voor Polen. De redactie der motie kan dus tot misverstand aanleiding geven en er zou eene andere beslissing dan de ware kunnen worden uitgelokt, door een oordeel over den inhoud der nota te geven. Heden is duidelijk aangetoond het gevaar eener onvoorwaardelijke aansluiting aan de Fransche politiek in deze quaestie. En daarom vraagt spr. of er dan geen gevaar bestaat, dat de Kamer op een verkeerden weg zou geraken. Wat de sympathie voor Polen betreft, hij gelooft niet dat er een lid is, dat in die sympathie niet deelt. Maar er zijn ook weinig leden, welke die sympathie tot de consequentie zouden willen voeren eener blinde adhaesie aan de Fransche politiek. Als de Kamer dit nu echter stilzwijgend aanzag, dan loopt men gevaar voor het verwijt, dat men, toen het tijd was, niets heeft gedaan. Wat kan nu de Kamer in dat geval doen? Zijns inziens kan de Kamer opkomen tegen het berusten in de gevolgen der nota, zonder daardoor nog de handeling der Regering af te keuren. Men kan toch hier denken, dat meer het hart dan het hoofd heeft gesproken, maar aan den anderen kant is spr. toch van gevoelen, dat wij moeten blijven volgen de politiek van onthouding of onzijdigheid, in zoover dit woord hier toepasselijk is. Spreker wenscht daarom eene poging aan te wenden, om het debat op het ware terrein terug te brengen. Hij zal eene andere motie voorstellen, die geen afkeurend oordeel inhoudt over de handeling des Ministers, die ook den vorm der nota in het midden laat en ook niet afkeurt de sympathie voor de Polen, maar die eenvoudig zegt, dat de Kamer verlangt, dat geene verandering plaats hebbe in de Nederlandsche staatkunde, tot dusver in de buitenlandsche aangelegenheden gevolgd. Die motie luidt aldus: „De Kamer, na kennis genomen te hebben van den inhoud der mededeeling aan het Kabinet van St. Petersburg gedaan, verlangende dat van de zijde van Nederland verder geen deel worde genomen aan tusschenkomst in de Poolsche aangelegenheden, gaat over tot de orde van den dag."

De heer **van Nispen** betoogt, dat het wel degelijk sympathie geweest is, die de Regering deed handelen en waardoor de Minister dan ook welligt niet genoeg over den vorm heeft gedacht. Maar de noodzakelijkheid tot de poging bestond. Spreker had gewenscht, dat al die bij-quaestien over het associeren met andere Mogendheden enz. afgesneden hadden kunnen worden; dan ware de Regering ook bevrijd geweest van al die aanvallen die men nu heeft gehoord. Waar het evenwel geldt strijd tegen onderdrukking en dwang, moet in Nederland sympathie bestaan. De motie van den heer Groen was reeds eene poging tot afkeuring voor dat men de nota kende; de tweede motie heeft z. i. dezelfde strekking. Spreker zal aan afkeuring der Regeringsdaad, onder welken vorm ook, zijne stem niet geven.

De heer **van Voorthuysen** geeft eene historische rectificatie op de wederspraak van den heer de Meester.

De heer **de Bieberstein** bedankt den heer de Meester voor diens wederlegging der rede van den heer van Voorthuysen en beantwoordt mede andere sprekers. Men wil Polen aan eigen kracht overlaten en zegt dat Nederland dit ook deed tegen Spanje. Neen, de Prins van Oranje vroeg geld aan het volk en haalde de soldaten uit Duitschland.

Spr. roemt de standvastige en heldhaftige houding der Polen en verlangt dat de Polen als menschen worden behandeld. In één nacht zijn er 2000 van het bed geligt. Zoo iets moest hier eens gebeuren! Men geeft veel op van sympathie, maar wil niet eens een woord spreken. Hij zal zich niet verder op dat terrein begeven, want het zou hem kunnen gaan als vroeger een afgevaardigde uit Breda toen hij over Limburg sprak.

De heer **van Eck** zegt, dat de nieuwe motie van den heer van Bosse zijn ideaal niet bevat. Die motie slaat op de toekomst. Maar wie kan voor de toekomst beslissen? Wat weten wij wat er gebeuren zal. Dit zal afhangen van de omstandigheden. De motie heeft dezelfde strekking als die van den heer Groen en had dus wel achterwege kunnen blijven. Immers, als men zegt, dat wij verder geen deel aan tusschenkomst moeten nemen, dan zegt men toch, wij hebben aan het gebeurde reeds zoo genoeg dat wij niet verder wenschen te gaan. Spreker is ook tegen de motie van den heer Groen. Hij is een vriend van regt onder welken vorm ook en is gedachtig aan den Romeinschen regtsregel: dat als iets niet blijkt, het ook niet bestaat. Zoo is dit ook met de sympathie waarvan hier de reden is. Hij heeft sympathie en daarom wil hij die toonen. Ja, er kunnen gevallen zijn dat kleine Staten moeten zwijgen, welke ook de gruwelen zijn, maar dan is menig woord hier gebezigd, gevaarlijk in den mond van hen, die zooveel sympathie zeggen te hebben. Dan kan ook dat benadeelen. Spr. zegt, dat de argumenten der bestrijders van de nota *wel* wederlegd zijn, vooral door den heer van der Linden. De heer de Brauw meende dat de nota niet uit sympathie voor de Polen was geschreven, want dat men dan niet op anderen had moeten wachten. Is dat ernstig gemeend? Zou het ons gepast hebben om den hoofdtoon aan te slaan; was het niet gepast af te wachten wat de groote Mogendheden zouden doen? Spr. ziet ook hierin een blijk van overdreven oppositie tegen den Minister. Er is hier regt op sympathie, op grond van verkrachting van alle persoonlijke vrijheid. Men zegt sympathie te hebben, maar . . . er is belang in het spel, dat is: vrees voor oorlog. Maar waar is het bewijs? Die oorlog zal toch niet het gevolg zijn onzer zachte nota. Overigens heeft Rusland op eene beleefde wijze de nota opgenomen. Dat is niet tegengesproken. Men heeft wel allerlei veronderstellingen geuit, alsof Rusland huichelarij pleegt, maar dat is beleedigend voor Rusland. Men kan ook uit de nota van Engeland zien, dat het rondweg verklaart geen oorlog te willen. Spr. ontkent ook dat wij door onze nota onze onzijdigheid hebben verlaten. Wij hebben ons niet als partij gesteld; wij hebben slechts een beleefd verzoek gedaan. Men zegt ook, dat de handeling voortspruit uit vrees voor Frankrijk. Maar dat is een onderzoek in het gemoed van den Minister van Buitenl. Zaken naar de drijfveren zijner handeling. Zoo beweert men ook dat Fransche invloed hier rigtsnoer was. Maar al die beweringen missen het bewijs. Bovendien, het verzoek is gedaan door Frankrijk en Engeland. Er is toegegeven, zegt men, aan den gezamenlijken invloed om niet in onaangenaamheden te komen. Welnu, dan heeft de Regering ons ook verlost van een oorlog met Frankrijk. Beide verwijten neutraliseren zich. Spr. wijst op het betoog, door den heer van Goltstein geleverd nopens het belang van Nederland in het neutraliteitstelsel. Spreker keurt dit in zekere mate goed, maar wenscht dit niet zoo uitsluitend. Spreker ontkent dat het belang van Nederland door de nota is gecompromitteerd. Al wat gedaan is, was een poging om oorlog te voorkomen. Er bestaat nu een gezamenlijk protest tegen ergerlijke verdrukking, en juist de Staten van den tweeden rang zijn ingeroepen om den oorlog af te wenden door de gezamenlijke uiting van hun zedelijk gevoel. De handeling der Regering heeft zijne volle sympathie, als geschied met het oog op het belang der menschheid.

De **Min. van Buitenl. Zaken** zal na de langdurige discussie kort zijn. Ook was er veel herhaling van argumenten, die reeds gebezigd en beantwoord waren. De nota is niet anders dan eene manifestatie van de publieke opinie, in den zin van eene vriendschappelijke opmerking, en overeenkomstig de rol die kleine Mogendheden voegt.

Wat de opmerking van den heer Godefroi betreft, dat de twee Mogendheden pressie hebben uitgeoefend, daar tegenover staat het verwijt door anderen gedaan dat de Regering te zwak is geweest. Hoe moest de Regering dan handelen?

Op de vraag waarom de nota eerst zoo laat is verschenen, antwoordt de Min. dat wij deel hebben genomen in de manifestatie van anderen uitgegaan. Nederland mogt de andere Mogendheden niet voor zijn; het moest zich aansluiten, of zwijgen in strijd met de geschiedkundige herinneringen.

Er is veel gezegd over het verlaten van de neutraliteit. De Minister meent dat er hier geen quaestie van is. Er is geen strijd, zelfs niet in woorden. En dat is zoo waar, dat het antwoord van Rusland aan de groote Mogendheden is geweest eene *bereidverklaring om in gemeen overleg te treden.* Hier was er van niets sprake dan van eene bescheiden raadgeving, en de Minister wijst er op dat ook de heer van Goltstein, als Minister van Buitenlandsche Zaken gedurende den Italiaanschen oorlog, meermalen consideratien in het belang van den vrede aan de Europesche Mogendheden heeft gegeven. De heer de Brauw heeft den Minister van inconsequentie beschuldigd, daar de Minister zich bij eene vorige gelegenheid tegen inmenging in Spanje had verklaard. Doch er bestaat groot verschil tusschen beide aangelegenheden. In Spanje gold het eene *binnenlandsche* wet die ieder afkeurt; maar die wet is beperkt tot het binnenland, en geen enkele Mogendheid heeft zich die zaak officieel aangetrokken; alleen Engeland heeft het gedaan, maar heeft zich onmiddellijk terug getrokken. Toen in Zweden ook de gewetensvrijheid werd bedreigd, toen het ook daar gold eene binnenlandsche wetgeving, heeft een vroeger Ministerie zich daarin niet gemengd. Hier is het geheel iets anders; hier betreft het eene zaak die algemeene opschudding in Europa heeft te weeg gebragt, zoodat bijna alle Regeringen zich de zaak aantrekken. België en Zwitserland konden het niet omdat zij van regtswege neutraal zijn. En dat de Duitsche Staten het niet deden, is zeer verklaarbaar; de verhouding van al die kleine Duitsche Staten is geheel exceptioneel en wordt beheerscht door geheel andere toestanden en door geheel andere politieke beweegredenen. Hiernaar zal Nederland wel niet het rigtsnoer zijner handelingen kunnen afmeten. Waarom, heeft men verder gevraagd, die nota van 28 april zoo laat aan Prins Gortschakoff voorgelezen? De heer de Brauw meent dat daarvoor eene geheime reden moet bestaan. Die spreker echter was niet geregtigd dit te veronderstellen. De Minister heeft in eene vorige rede de oorzaak der vertraging medegedeeld. En nu bestaat er toch wel geen reden om 's Ministers bewering in twijfel te trekken. De Minister herhaalt wat hij reeds in eene vorige rede heeft verklaard, dat de eenige reden was dat de Russische Regering reeds geantwoord had op de andere nota's, vóór de onze was ingediend. Toen is eenige tijd met over en weder schrijven voorbij gegaan over de vraag of, niettegenstaande die antwoorden, het toch noodzakelijk was dat onze nota werd ingediend. De heer Godefroi heeft opgenomen hetgeen ik in mijne rede van eergisteren heb gezegd, dat Rusland zal antwoorden als het antwoord noodig acht. Hij meent dat die verklaring te kort doet aan de waardigheid van het land. Maar het is duidelijk dat de spreker den zin van 's Ministers woorden verkeerd begrepen heeft. Indien de Minister die woorden bezigde, dan is dit alleen geschied, omdat reeds vóór de voorlezing onzer nota, een antwoord door Rusland op gelijke vertoogen gegeven was, zoodat welligt het antwoord overbodig zou kunnen worden geacht, en Rusland zich zou bepalen tot de verwijzing naar die depêche. Dit is alleen de zin van 's Ministers woorden geweest.

Wat betreft de vraag van den heer van der Linden, nopens het niet opnemen van de nota in de Staats-Courant, hetgeen die heer aan den ouden sleur toeschreef, zegt de Minister: neen; de algeheele opname in een openbaar blad vóór dat nog de voorlezing heeft plaats gehad, is niet gebruikelijk, en wegens den loop van zaken kon er niets meer gepubliceerd worden.

Men heeft verder gevraagd: waarom hebben wij ons aan Frankrijk en niet aan Engeland aangesloten? Het antwoord daarop is reeds gegeven en goedgekeurd door de rede zelve van den heer Godefroi.

Nog heeft men gezegd: waarom geen onafhankelijke nota gezonden, even als de Spaansche en de Zweedsche Regeringen? Daarop moet de Minister eenvoudig antwoorden, dat die Mogendheden hebben gehandeld vóór Frankrijk en Engeland, en de Nederlandsche Regering heeft zich liever aangesloten aan de andere Mogendheden, die in hoogst bescheiden toon eene poging tot verzoening hebben beproefd.

Wat nu de depêche zelve aangaat, de heer de Brauw zou niet in beoordeeling van dat stuk willen treden uit een litterarisch oogpunt. De Minister zegt dat men, ter juiste beoordeeling, moet doordringen in de *strekking.* En als men nu in het stuk ziet de eventuële declaratie van oorlog, dan ziet men den zin geheel voorbij. Het is niet genoeg een enkelen regel of eene zinsnede uit het stuk te ligten, maar men moet het verband en het tijdstip, waarop het gesteld werd, in aanmerking nemen. De nota van Frankrijk wijst op de gevolgen voor alle Staten van Europa. Die nota is gesteld den 10 april, toen de agitatie in Europa op 't hevigst was.

Men heeft aanmerking gemaakt op de uitdrukking: „onze bescheiden strijdkrachten," als of dit eene bedreiging ware. Dit ontkent de Minister; die uitdrukking was louter gebezigd als den maatstaf voor de rol, aan iederen Staat aangewezen.

Men heeft ook veel getwist over de woorden der nota: „esprit de conciliation." Belagchelijk zouden die woorden zijn, indien zij den zin hadden, welken men er aan wil geven, namelijk alsof wij aanmatigend tegen Rusland spraken van verzoening. Die woorden hebben geen anderen zin dan die: „de vreedzame geest waarin geschreven wordt." En bovendien, gesteld er ware iets in de Fransche nota dat offensief was, dan juist zijn deze woorden geschikt om onzen geest te doen uitkomen. Die woorden doelen zeker op een geest van verzoening in 't algemeen, in 't belang van vrede, orde en rust in Europa; kunnen zij echter ook geen zinspeling zijn op de wenschelijkheid van verzoening tusschen Polen en Rusland?

Men heeft ook veel gesproken van aansluiting aan de Fransche politiek, maar dat staat niet in de nota; dat is nooit de zin der nota geweest. We hebben, als rigtsnoer onzer politiek, in deze adhaesie aangenomen de ideën in de Fransche nota uitgedrukt, in algemeene bewoordingen en raadgevingen.

Deze Regeringsdaad heeft men beschouwd als verkeerd; de Minister ontkent dit; die handeling is het uitvloeisel van 't besef der waardigheid en der sympathie des Lands, en geschiedt in de hoop dat door het vriendschappelijke van die poging eene gelukkige wending aan het lot van Polen zal worden gegeven.

De heer **Groen van Prinsterer** treedt in eene korte beantwoording van sommige argumenten van den heer van der Linden, en kan zich niet vereenigen met hetgeen de heer de Brauw over de motie van orde heeft gezegd. Hij weet wel dat zulke pogingen niet altijd gevolg hebben; ja heeft zelfs meermalen motiën gedaan, die hij vooraf wist dat niet aangenomen zouden worden; maar eene motie van orde, al of niet aangenomen, en vooral hier, heeft steeds het nut eener gedachten-openbaring.

Hierna wordt de voortzetting van de beraadslaging bepaald op morgen.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en U. A. VAN REYN, te Rotterdam.